

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

nimi: MTÜ Mondo

registrikood: 80260583

postiaadress: Harju maakond, Tallinn, Põhja-Tallinna linnaosa,
Telliskivi tn 60a/5

postisihthnumber: 10412

e-posti aadress: mondo@mondo.org.ee

veebilehe aadress: www.mondo.org.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	52
Bilanss	52
Tulemiaruanne	53
Rahavoogude aruanne	54
Netovara muutuste aruanne	55
Raamatupidamise aastaaruande lisad	56
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	56
Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed	58
Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	58
Lisa 4 Võlad ja ettemaksed	59
Lisa 5 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	59
Lisa 6 Annetused ja toetused	60
Lisa 7 Tulu ettevõtlusest	61
Lisa 8 Muud tulud	61
Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	61
Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused	62
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	62
Lisa 12 Tööjõukulud	62
Lisa 13 Seotud osapooled	63
Lisa 14 Sündmused pärast aruandekuupäeva	63
Aruande allkirjad	64
Vandeaudiitori aruanne	65

MONDO TEGEVUSARUANNE 2023

EESSÕNA

Mondokad ei häbene uskuda, et maailma on võimalik võrdsemaks kohaks muuta. Teame, et iga pisike tegu või annetus on samm õigel teel. Me ei vabanda, kui meid peetakse idealistideks, kuna meie idealism rajaneb enam kui 16-aastasel töökogemusel ja on näidanud, et meil on õigus olnud.

Me näeme oma töös maailma valusamat külge, näeme uusi või pikalt kestnud ja sageli ka unustatud kriise, mille keskel elavad miljonid inimesed oma igapäevast elu. Mondo missiooniks on toetada ja jõustada haavatavaid kogukondi maailmas ning kasvatada eestimaalaste arusaamist globaalsest ebavõrdsusest ja igaühe võimalustest seda leevendada. Tunneme vastutust ja kohustust tegutseda ka kontekstides, kus ei paista süsteemset lahendust tulevat. Teeme seda aga seetõttu, et iga laps väärib lapsepõlve, iga inimene väärib elamisväärselt elu, võimalusi toimetulekuks, juurdepääsu haridusele ja arstiabile. Me ei suuda muuta kogu maailma, küll aga paljude inimeste väikeseid maailmu.

Humanitaarabi, arengukoostöö ja maailmahariduse valdkondades ei ole võimalik midagi päriselt üksi saavutada. Mondos oleme kõik eesmärgid saavutanud meeskonnana. Meil on suur tänutunne kõikide oma praeguste ja endiste töötajate ees. Kõik tegevused, kõik eesmärgid oleme saavutanud ikka meeskonnana. Sama kehtib tegelikult kogu Eesti vabakonna kohta. Üksteise toetamine on sektori elujõulisuse, jätkusuutlikkuse ja professionaliseerumise jaoks tugev vundament. Koostöös rahastajate, avaliku ja erasektoriga, partnerorganisatsioonide ja erinevate koostöövõrgustikega oleme suutnud arengukoostöö sihtriikides paljude inimeste väikeseid maailmu muuta. Eraannetajate toetus on olnud püsiv – tajume vastutust iga euro sihipärase ja läbipaistva kasutamise eest ja anname endast kõik, et seda usaldust jätkuvalt pälvida.

Meil siin Eestis läheb tegelikult väga hästi. Nii hästi, et võtame paljutki enesest mõistetavalt. Peame siiski meeles pidama, et oleme veel võrdlemisi hiljuti olnud abi saav riik. Nii nagu on aidatud meid, on meie kohus toetada teisi ühiskondi ja riike – selleks, et üha rohkem inimesi saaksid elada, lapsi kasvatada ja end vabalt teostada turvalises ühiskonnas.

MONDO

Mondo on globaalset ebavõrdsust leevendav Eesti organisatsioon, mis tegutseb lisaks Eestile 12 sihtriigis.

Mondo seisab rahvusvaheliste humanitaarprintsiipide, demokraatlike põhimõtete, inimõiguste kaitse, inimväärikuse ja sotsiaalse võrdsuse eest ning aitab inimesi kriisiolukordades, aidates luua püsivaid ja uuenduslikke lahendusi inimeste iseseisvaks toimetuleks. Mondo aitab oma võimete kohaselt, õigeaegselt ja vajaduspõhiselt.

Mondo tunneb oma sihtriikides kohalikku konteksti, organisatsioonil on pikaajalised suhted kohalike partneritega Ugandas, Keenias, Ghanas, Ukrainas, Gruusias, Türgis, Liibanonis, Jordaanias, Süürias, Jeemenis, Afganistanis ja Birmas. Tegevusi viiakse ellu läbi viie programmi: hariduse/tervise, toimetuleku, keskkonna ja digivõimekuse programmid sihtriikides ning maailmahariduse programm Eestis. Looduskatastroofide ja inimtegevuse tõttu tekkinud kannatuste leevendamiseks osutab Mondo humanitaarabi vastavalt vajadustele.

Eestis jagab Mondo Maailmakool teadmisi sellest, kuidas üleilmsed probleemid mõjutavad üksikisiku, kogukonna ja ühiskonna igapäevaelu ning kuidas igaüks saab maailma mõjutada. Toetava tegevusena edendab Mondo sotsiaalset ettevõtlust ja vastutustundlikku tarbimist läbi tütarettevõtte Mondo Crafts OÜ. Nii toetab Mondo oma partnerkogukondade naiste ja erivajadustega inimeste toimetulekut ning müüb Eestis nende käsitööd.

Mondo on oluline partner Eesti riigi arengukoostöö strateegia elluviimisel ning humanitaarabi osutamisel. Mondo peamised rahastajad on seni olnud Eesti riik, Euroopa komisjon, ÜRO allorganisatsioonid ja eraannetajad.

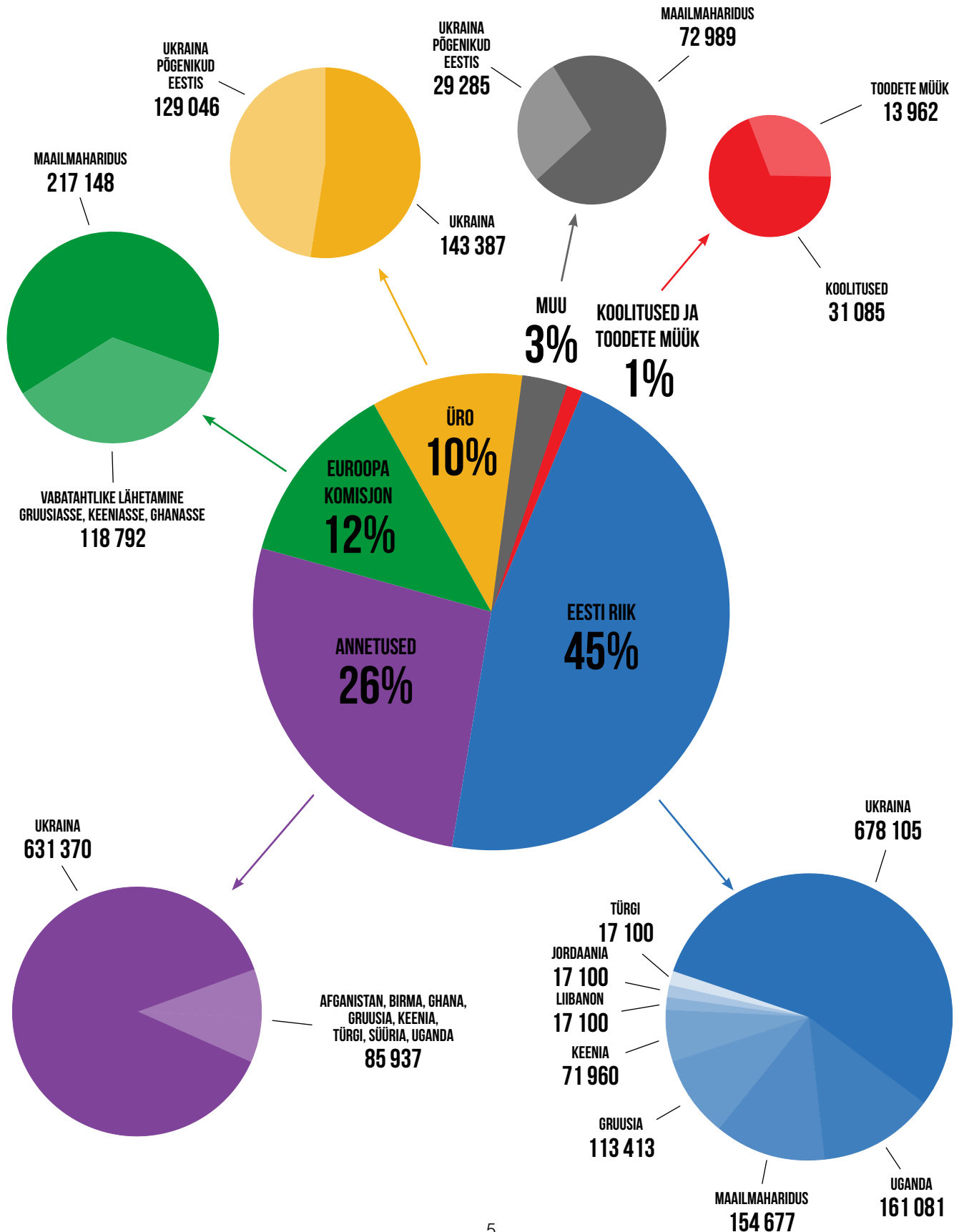

- Mondo on asutatud 2007. aastal
- Mondo tegutseb 13 riigis
- 2023. aastal oli ühingul 9 liiget, kolmeliikmeline juhatus ja 35 töötajat
- Mondol on esindused Eestis, Ukrainas ja Ugandas
- 2023. aastal haldas Mondo 34 projekti

MONDO RAHASTUSALLIKAD JA TEGEVUSTE MAHUD AASTAL 2023

Graafik kirjeldab Mondo peamisi rahastusallikaid 2023. aastal ning peamiste tegevuste mahusid vastavalt rahastusallikale.

SISUKORD

EESMÄRK 1

<u>Humanitaarabi</u>	8
<u>Hariduse ja tervise programm</u>	15
<u>Toimetuleku programm</u>	21
<u>Digivõimekuse programm</u>	26
<u>Keskkonna programm</u>	30

EESMÄRK 2

<u>Maailmaharidus ja teavitusprogramm Eestis</u>	35
--	----

EESMÄRK 3

<u>Muutume organisatsioonina elujõulisemaks ja mõjusamaks</u>	45
---	----

EESMÄRK 1

KUJUNDAME HAAVATAVATELE SIHTRÜHMADELE VÕRDSEMAID VÕIMALUSI

Maailm meie ümber on pöördumatult muutumas. Nii Ukraina täiemahuline sõda, kliimamuutused kui ka Lähis-Idas toimuv on ümber defineerinud meie ees seisvad ülesanded ning samas kinnitanud taas, et oleme Mondoga aastaid targalt üles ehitanud partnerlusi ja ekspertiisi, millele kriisiolukordades toetuda. Mondo visiooniks on turvaline, hooliv ja kestlik maailm, kus kõigil on võimalus inimväärsele elule.

25 aastat tagasi andis Eesti riik esimest korda humanitaarabi Ukrainale. Tänapäevaks on Eesti muutunud abi saavast riigist abi andvaks riigiks. Tunneme vastutust sama solidaarsusprintsipi alusel teisi rahvaid, ühiskondi, riike toetada.

2023. aastal toetasime tuhandeid inimesi Mondo sihtriikides ning alustasime mitme uue tegevusega – arvamusefestivalid Gruusias, vaimse tervise süsteemsed lahendused Ukraina koolides, kooliköögi ehitus annetuste toel Ugandas ja mitmed teised. Koos Prantsusmaa partneriga ADICE alustasime uut Euroopa humanitaarabi vabatahtlike projekti, mille raames toetavad vabatahtlikud noored professionaalid nii Ghanas, Keenias, Ugandas kui ka Gruusias Mondo partnerkogukondi oma oskuste ja teadmistega. Samal ajal jätkusid ka paljud varem alustatud tegevused ja partnerlussuhted.

HUMANITAARABI

Mondo kaasub humanitaarkriiside toetamisse piirkondades, kus oleme varasemalt töötanud või kus näeme, et meil on lisandväärtus, mille toel mõjusalt abi anda. Humanitaarabi roll on tagada, et katastroofides ei kaotataks lisaks ühtegi inimelu seetõttu, et puudus ligipääs turvalisele varjupaigale, toidule või puhtale veele. Kiire ja professionaalne tegutsemine on sellistel puhkudel võtmekohaks. Pikaleveninud kriisides on lisaks oluline tagada laste haridustee jätkumine ja iseseisev toimetulek ning tervishoiuteenuste kättesaadavus muutunud vajadustega ja suuremale hulgale elanikkonnast. Mondo panustas sel aastal mõlemas suunas, enim Ukrainas.

2023. aastal olime Eesti Välisministeeriumile humanitaarabi strateegiliseks partneriks ning koostöö raames toetasime läbi mitme humanitaarabi projekti Ukrainat. Lisaks jätkus Ukrainas meie humanitaarabi panus nii OCHA humanitaarabi fondi kui ka annetuste toel, kus keskendusime abivajajate toetamisele ennekõike haridus-, tervishoiu-, toimetuleku- ja peavarjukulaste kaudu.

Samuti aitasime Eesti annetajate toel Türgit ja Süüriat tabanud maavärina ohvreid.

- Mondo osutas 2023. aastal humanitaarabi neljas riigis: Ukrainas, Türgis, Süürias ja Liibanonis
- 2023. aastal toetas Mondo humanitaarabi tegevuste kaudu nii Ukrainas sõja tõttu kannatanuid kui ka Türgit ja Süüriat tabanud maavärina ohvreid
- Liibanoni sotsiaal-majanduslik olukord on viinud üle 80% rahvastikust elatustasemelt alla vaesuspiiri ning seal toetasime humanitaarabiga laste haridusteed
- Mondo koolide võrgustikus Ukrainas on üle 80 kooli

• UKRAINA

2023. aastal moodustas Mondo tegevuste mahust suurima osa Ukraina toetamine nii humanitaarabi kui ka arengukoostöö raames.

Venemaa sõda Ukraina vastu algas 2014. aastal ja sellest ajast alates on ka Mondo Ukrainas humanitaarabi valdkonnas töötanud. 24. veebruaril 2022. aastal eskaleerunud Venemaa täiemahuline sõda Ukraina vastu on olnud laastava mõjuga kogu riigile. Ja see kestab.

Muuhulgas on ulatuslikult kannatada saanud haridussektor – nii hariduse ligipääsetavus kui ka kvaliteet. Hinnanguliselt on sõda Ukrainas 2023. aastal negatiivselt mõjutanud 5,3 miljonit eelkooliealist ja keskkooliealist last ning õpetajat. Alates 24. veebruarist 2022 on Ukrainas hävinud 365 ning kahjustada saanud 3428 lasteaeda ja kooli, need arvud kasvavad pidevalt. Enim on pihta saanud rindejoone oblastite haridusvõrk. Ligi 75 protsenti kooliealistest lastest ja noortest on sunnitud õppima kas osaliselt või täielikult veebi vahendusel, kuid sealjuures neist enamikul ei ole arvuteid ega head ligipääsu internetile.

WHO hinnangul on iga viienda (9.6 miljonit) ukrainlase vaimse tervise seisund keeruline, kergemast depressioonist, ärevuse ja psühhoosini välja. Iga 10 inimene (3.9 miljonit) aga elab mõõduka või raske vaimse tervise häirega. Kuna kriis on kestev, siis Ukraina Terviseministeeriumi hinnangul vajas 2023. aastal vaimse tervise tuge ligi 50% elanikkonnast.

Haridussüsteem peegeldab väga selgelt ka kogu ühiskonna keerulist vaimse tervise seisust. Laste ja noorte võime haridusteed jätkata ning õpetajate oskused endid ja õpilasi toetada on sõda proovile pannud. Neid väljakutseid silmas pidades olid 2023. aastal Mondo strateegilisteks prioriteetideks Ukrainas haridus, psühhosotsiaalne tugi ja pagulaskeskuste, elumajade ning koolide ülesehitus. Mondo tegevused ulatusid üle Ukraina seitsmesse oblastisse: Zaporižžja, Mõkolajiv, Dnipropetrovsk, Tšernihiv, Lviv, Žõtomõr ja Luhansk (piirkonnast ümberasustatud inimesed).

2023. aastal töötasime selle nimel, et pakkuda võimalikult paljudele Ukraina koolidele mitmekülgset ning vajaduspõhist tuge. Oleme kasvatanud oma koolide võrgustikku 50 kooli võrra (**kokku on Mondo koolide võrgustikus Ukrainas üle 80 kooli**). Viisime läbi digipädevuste koolitusi üle 500 õpetajale 37-st koolist ja psühhosotsiaalseid koolitusi 700 õpetajale 50 koolist. Soetasime Ukraina koolidele 482 sülearvutit, 30 tahvelarvutit ning 68 multifunktsionaalset printer-skannerit, et toetada Ukraina laste *online*- ja hübriidõpet. Tänu Eesti annetajatele soetasime 267 koolikotti Dnipro linna lastele.

Toetasime 35 Ukraina kooliperet vaimse tervise süsteemse toe pakkumise kaudu. Selleks koolitas Mondo **70 psühholoogia tudengit** ning viis nad kokku 35 kooliga üle Ukraina, kus tudengid olid praktikal töötades koos koolipsühholoogidega. Selle kaudu suutsid koolid paremini vaimse tervise kriisiga toime tulla ning abivajajatele mõjusalt tuge pakkuda.

Lisaks korraldasime koostöös partneritega koolivaheajal ning ka aasta jooksul laste vaimse tervise toetamiseks spetsiaalseid laagreid, kust osales kokku **6927 last ja nende vanemad**. Laagrid olid suunatud nii sisepõgenikele kui ka sõjast mõjutatud peredele (peamiselt naised ja lapsed).

Koostöös Ukraina haridusalgatusega [ZNOvU](#) toime 2023. aasta veebruaris õpilased kokku vabatahtlike õpetajatega, kes aitasid neil järgnevate kuude jooksul veebi kaudu lõpueksami- teks valmistuda. Sihtgrupiks olid õpilased, kes elasid kas ajutiselt okupeeritud Ukraina aladel

(õppides Ukraina programmi järgi), on sõjapõgenikud Ukrainas või välismaal või on pärit madalama sissetulekuga peredest. Kokku **33 õpetajat osales 66 õpilase ettevalmistamises**. Nii õpilased kui ka õpetajad omasid projekti raames ligipääsu üleriigilisele eksamiteks ettevalmistumise platvormile.

Käimasoleva sõjategevuse kõrval on väga oluline sooja ja võimalikult turvalise peavarju ning koolihoonete olemasolu. Mondo taastas sõja tõttu elamiskõlbmatuks muudetud **8 eramaja Kiievi, Tšernihivi, Harkivi ja Sumõ oblastites ning 2 kooli**. Mõkolaivi gümnaasium #7 ning Hortitsia Rahabilitatsiooni Akadeemia (Zaporizžja linnas).

Talvitumisabi raames varustas Mondo koos partneriga **8 Dnipropetrovski ja Donetsk oblasti varjupaika** küttevahenditega ning renoveeris 2 sisepõgenike majutuskeskust Zaporizžjas ja Harkivis. Lähtuvalt vajadusest hooned soojustati, vahetati aknad ning katus ja parandati duši- ja tualettruume.

Samuti jagasime Hersoni piirkonna Mõlove valla **400 perele hügieenipakid** Kahhovka tammi lõhkamise järgselt, ennetamaks haiguste levikut ja toetamaks neid olukorras, kus ligipääs puhtale veele oli neil ära lõigatud.

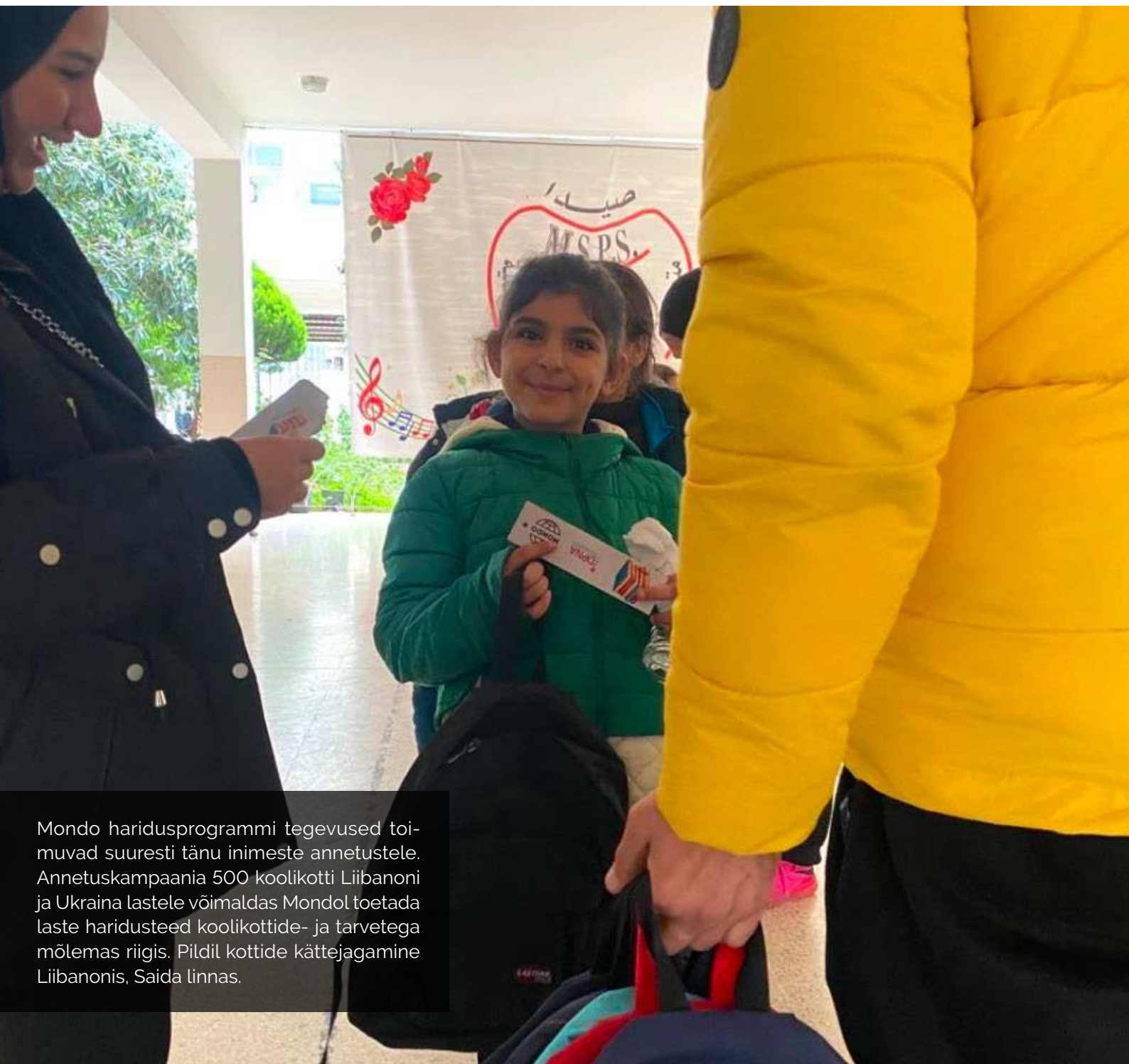

Füüsiliselt koolis õppimiseks peab igal Ukraina koolil täna olema varjumispaik, kuhu kogu kooliga õhuhäire korral varjutakse. Pildil Lvivi oblasti kool õhuhäire ajal varjumispaigas.

• LIIBANON

Liibanon on alates 2019. aastast langenud üha sügavamale sotsiaalmajanduslikku kriisi. Üle 80% elanikkonnast elab allpool ametlikku vaesuspiiri ning 53% liibanonlastest ja 90% süüria pagulastest vajab abi oma põhivajaduste katmisega. Transpordi ja koolitarvete kõrge maksumuse tõttu ei käi umbes 10% liibanoni ja ligi 60% süüria lastest koolis.

Selleks, et perekondade koormust veidi leevendada, kogus Mondo 2023. aasta septembris koolikottide kampaania kaudu eestlastelt toetust. Kogutud annetuste toel jagas Mondo koos kohaliku partneriga Development for People and Nature Association (DPNA) 2.–4. klassi lastele Saida linnas, Maarouf Saadi riiklikus koolis, koolikotid koos õppematerjalidega. **Kokku sai sel viisil haridustoetust 250 last.**

Mondo haridusprogrammi tegevused toimuvad suuresti tänu inimeste annetustele. Annetuskampaania 500 koolikotti Liibanoni ja Ukraina lastele võimaldas Mondol toetada laste haridusteed koolikottide- ja tarvetega mõlemas riigis. Pildil kottide kättejagamine Liibanonis, Saida linnas.

• TÜRGİ

6. veebruaril 2023. aastal tabasid Türgit ja Süüriat laastavad maavärinad, võimsaimad tõuked olid piirkonnas sajandi tugevaimad (7,8 ja 7,5 magnituudi). Maavärinate tagajärjel hukkus Türgis üle 50 000 inimese (neist üle 7000 olid pagulased Süüriast ja mujalt).

Mondo toetas Türgit ja Süüriat eraannetustest. Türgis suunasime annetused koostöös Tar-labaşı Kogukonna Keskusega Hatay piirkonda, kus naistele, tüdrukutele ja eakatele jagati hügieenipakke, toimusid vaimse tervise töötod ja jagati infot õigustest ja vägivalla ennetamisest. Samuti nõustati lapsevanemaid psühhohariduse meetodil ning aidati toime tulla stressi ja ärevusega.

• SÜÜRIA

Veebruaris Türgit ja Süüriat tabanud maavärinate purustused tegid veelgi keerulisemaks olukorra Süürias, kus on alates 2011. aastast väldanud kodusõda ning mille elanikest 90% elab allpool ametliku vaesuspiiri. Maavärinate tagajärjel kaotas Süürias elu ligi 6000 inimest.

Süürias jagas Mondo humanitaarabi koos pikaaegse partneriga Finn Church Aid, kellel on kohapealne meeskond ning sellest tulenevalt võimalik kiirelt ja mõjusalt kannatanuid abistada. 63 oma kodu kaotanud perekonda ehk **350 inimest Aleppo linnas** said Eesti annetajate toel esmavajalikke madratseid ja tekke.

Maavärin jättis Türgis ja Süürias koduta tuhandeid inimesi ning halvendas niigi haavatavas seisus olevate inimeste olukorda veelgi.
Foto: Omar Hamed Beato,
Hatay provints Türgis

Kahhovka tammi lõhkamise järgselt jagas Mondo piirkonnas asuva Mõlove valla peredele humanitaarabina hügieenipakke.

HARIDUSE JA TERVISE PROGRAMM

Üks tõhusamaid viise globaalsete probleemidega võitlemiseks on teha seda läbi hariduse. Hariduse kvaliteet ja ligipääs haridusele on teemad, millega Mondos peamiselt tegeleme pea kõikides oma sihtriikides.

Maailmas on 250 miljonit last, kes ei käi koolis. Sellel on palju erinevaid põhjusi – perel puudub raha koolitasude maksmiseks, kool asub liiga kaugel ja teekond sinna pole ohutu, kriisipiirkondades on koolid lõpetanud tegevuse jne. Haridus on aga üks peamisi tegureid vaesusest väljamurdmiseks. Haridusega võrdselt oluline on ligipääs tervishoiule ning tervishoiu alastele teadmistele.

Mondo pakub vähemate võimalustega kogukondade lastele ja noortele ligipääsu kvaliteetsele haridusele, sh asjakohasele täiendõppele. Tegutseme selle nimel, et nad oleksid terved ja toetatud, et käia edukalt lõpuni oma koolitee, teha sobiv erialavalik või saada täiendharidust (näiteks digipädevuste või kutseoskuste koolitused).

Mondo panustab haridusse oma sihtriikides ka läbi Tarkusefondi, toetades vaesematest peredest õpilasi nii Ghanas, Keenias, Ugandas kui ka Birmas. Jätkasime 2023. aastal koolide toetamist ka väga keerulistes oludes riikides, kus näiteks tüdrukud on haridusest süsteemselt kõrvale jäetud või käimasolev sõda lisab koolidele veel tugevamalt ka kvaliteetse hariduse kõrval vaimse tervise toetamise vajaduse.

- 347 last käis 2023. aastal Mondo Tarkusefondi toel koolis Birmas, Ghanas, Ugandas ja Keenias
- Üle 1000 inimese külastas Gruusia esimesi arvamusfestivali Tbilisis ja Zugdidiis
- Käivitasime Ukrainas Eestis arendatud vaimse tervise online-diagnostika ning psühholoogide ja psühhiaatrite konsultatsioonide süsteemi

● AFGANISTAN

Afganistani haridussüsteemi on räsitud riigis aastakümneid kestnud ebastabiilsus. Liitlasvägede kohaloleku ajal paranes ka ligipääs haridusele ning hariduse kvaliteet. Samuti suurenes tüdrukute osakaal hariduses ning haridusvõrk laienes maapiirkondadesse, kus varem ei olnud võimalik haridust omandada. 2021. aasta augustist alates, kui Taliban uuesti võimule tuli, on haridusvaldkond taas tugevas langustrendis. UNICEFi hinnangul ei saanud 2023. aastal haridust 3,7 miljonit kooliealist last, neist üle 60% on tüdrukud. Talibani uued seadused on oluliselt kitsendanud tüdrukute ligipääsu haridusele ning kehtivate regulatsioonide kontekstis ei tohi tüdrukud koos poistega haridust omandada, sealjuures on vaid 17% riigi koolidest tüdrukutele suunatud koolid.

Mondo jätkas Jalalabadis asuva Fatima Zahra tüdrukutekooli toetamist annetustest laekunud 4000 euroga, makstes 2023. aasta kevadsemestril õpetajate töötasud. Koolis saavad tüdrukud õppida 1.–6. klassini ning neid juhendab 9 naisõpetajat.

● BIRMA

2023. aastal vajas Birmas humanitaarabi 5,8 miljonit last ja 2,6 miljonit neist on sisepaguluses. See number on viimastel aastatel kasvanud, kuna lisaks sõjaväelisele riigipöördele 2021. aasta 1. veebruaril vallandus riigis ka kodusõda, mis mõjutab paljusid piirkondi ja rahvusgruppide vahelisi suhteid. Ühiskonnas on suur ebastabiilsus ning inimesed otsivad turvalisemat elu ka naaberriikidest. Samuti ei ole rahvusvaheline toetus olnud piisavas mahus, mida ÜRO on palunud Birma toetamiseks.

2023. aastal jätkasime Tarkusefondi kaudu kümne šani vähemusrahvusest pärit noore haridustee toetamist, kes elavad Namlani külas Mondo partnerorganisatsiooni CRED õpilaskodus. Samuti toetasime laiemalt CREDi õpilaskodu toimimist läbi vajaminevate palgafondide sealsetele õpetajatele, valvuritele ja kokkadele. **2023. aastal elas CREDi õpilaskodus ligi 200 last.**

● GHANA

Mondo toetas Tarkusefondi kaudu Põhja-Ghanas Nabdami piirkonnas Kongo külas **116 õpilase** kooliteed – 87 põhikoolis, 27 keskkoolis ja kaks ülikoolis. Õpilasi toetasime läbi kohaliku partneri KoCDA, kes organiseerib koolitööks vajalikud vihikud, pliatsid, koolikotid, jalanõud ja palju muud.

Suvel kogusime toetusi, et KoCDA saaks soetada kohalikes tingimustes paremaks liikumiseks mootorratta. Mootorrattaga saavad nad külastada toetust saavaid koole ja õpilasi ning viia vajalikud esemed õpilasteni, kellest kaugemad elavad külakeskusest kuni 60 kilomeetrit eemal.

Ghanasse lähetatud ekspertvabatahtliku toel edendasime seksuaalharidust Kongo küla koolides, et vähendada alaealiste rasedusi. Noored said teadmisi seksuaaltervisest, soorollidest ja soolisest võrdõiguslikkusest. Lisaks jagas vabatahtlik **261 tüdrukule** vähemate võimalustega peredest hügieenisidemeid. Lisaks menstruatsiooniga seotud vaesuse vähendamisele edendas projekt keskkonnasõbralikke käitumismustreid ning andis lississetuleku ka hügieenisidemeid valmistanud kohalikele õmblejatele.

Hoolimata keerulisest olukorrast Afganistanis, jätkub Fatima Zahra tüdrukutekooli õpilaste haridustee. Seda suuresti tänu Tarkusefondi annetajatele.

● GRUUSIA

Gruusia on riigina teelahkmel. Riigi sisepoliitiline olukord on olnud terav juba aastaid ning 2023. aastal kasvasid pinged veelgi, kuna valitsuspartei proovis parlamendis vastu võtta seadust, mille kaudu kontrollida senisest enam vabaühendusi ja neile suunatud välisrahastust. Planeeritava seaduse järgi oleksid kõik MTÜd, kelle eelarvest moodustab üle 20% välisrahastus, klassifitseeritud välisagentideks. Teisalt tõi aasta lõpp positiivse uudise, et Euroopa Liit on andnud Gruusiale kandidaatriigi staatuse.

Toetamaks Gruusia ühiskonna sidustamist ning avaliku sõbraliku arutelukultuuri juurdumist korraldasime riigis esmakordselt 2023 aasta sügisel **2 arvamusfestivali**.

Kohaliku partneri World of Tolerance (WoT) eestvedamisel ning korraldusel toimus septembris 2023 Tbilisis, Rike pargis ühepäevane Tbilisi Arvamusfestival. Festivali õnnestumisse panustasid aktivistid, vabaühendused, erinevate teemavaldkondade eestkõnelejad ning vabatahtlike meeskond. Ühe päeva jooksul arutati viiel laval kokku kahekümnel erineval teemal ja õhtu lõpetas kontsert. **Tbilisi festivali külastas 300–400 inimest.**

Mondo pikaaegne partner Gruusias Association Merkuri korraldas oktoobris 2023 Arvamusfestivali Samegrelo piirkonnas, Zugdidi Botaanikaaias. Lisaks kohalikele vabaühendustele osalesid festivalil oma programmiga ka Euroopa Liidu Monitooringu Missioon (EUMM) fotonäituse ja meeskonnaga ning Punane Rist esmaabi töötubadega. Lisaks toimusid kogu päeva vältel festivali alal erinevad kultuuriprogrammid, näitused ja muusikalised etteasted. Festivali ettevalmistusse oli kaasatud ligi 45 vabatahtlikku. **Zugdidi festivali külastas 800–900 inimest.**

● KEENIA

Keenias valitseb märkimisväärne ebavõrdsus, kus majanduskasv ei jõua vaesemate kogukondadeni. 2023. aastal alanud kooliaastast rakendus Keenias „pädevustel põhinev õppekava“ (*competency-based-curriculum*). Uue kava järgi keskenduvad koolid edaspidi üha rohkem oskustele, mitte faktiteadmistele. Muutuse põhjus on noorte kasvav tööpuudus Keenias. Uus õppekava peaks valmistama noori paremini ette kiiresti muutuva maailma vajadustele ning tööturule.

Mondo jätkas 2023. aastal Keenia laste haridustee toetamist ning Tarkusefondi kaudu käis Lääne-Keenias, Kakamega maakonnas asuvates koolides **121 õpilast**: 56 koolilast jätkas põhihariduses, 29 erivajadustega lastele mõeldud koolis ja 36 õpilast keskkoolis.

● TÜRGİ

Türgis elab kõige enam pagulasi maailmas, sh üle 3,5 miljoni Süüria pagulase. Viimaste aastate jooksul on toimunud tohutu inflatsioon ning sellest tulenevalt elab ligi 80% pagulaste majapidamistest vaesuses. Ehkki Türgi seadusandlus lubab pagulastel ametlikult töötada, esinevad sellele tegelikkuses mitmed takistused, sealhulgas ebapiisav keeleoskus. Eriti mõjutab see naisi, kellel jääb tihti puudu ka muudest tööks vajalikest oskustest ning kellel lasub peamine laste ja kodu eest hoolitsemise kohustus. Seejuures ei käi üle 30% kooliealistest pagulaslastest ja -noortest Türgis koolis.

Koostöös kohaliku partneriga Small Projects Istanbul (SPI), pakuti lastele sel ajal, kui nende emad osalesid Mondo digipädevuste- ja ettevõtluskoolitustel, erinevaid hariduslikke tegevusi. Nende hulka kuulusid keeleõpe, arendavad mängud ja psühhosotsiaalne tugi.

• UGANDA

Tarkusefondi annetajate toel omandab haridust Ugandas, Kikooba koolis **100 õpilast**. Tüdurukuid on toetatud õpilaste seas 47% ja poisse vastavalt 53%. 2023. õppeaastal jagunesid õpilased Uganda eelkooli – *baby, middle* ja *top* – ning põhikooliklasside vahel. 2024. aastal on oodata rõõmsaid uudiseid esimestest Ugandas Mondo Tarkusefondi toel põhikooliastme ehk *primary* 7 klassi lõpetanutest.

• UKRAINA

2023. aastal töötasime Ukrainas peamiselt humanitaarabi raamistikus ja rahastusel. Reaalne olukord piirkondades ning sihtühmades, millele keskendume, oli niivõrd keeruline, et arengukoostöö tegevusi ei olnud võimalik seal ellu viia ning keskendusime vajaduspõhisuse printsiibi alusel ennekõike humanitaarabi tegevustele. Haridusklastri ja terviseklastri tegevused on kajastatud humanitaarabi osas [lk 8](#).

Kuna iga viienda ukrainlase vaimse tervise seisund on keeruline ning Ukraina Terviseministeeriumi hinnangul vajas 2023. aastal vaimse tervise tuge ligi 50% elanikkonnast, otsustasime piloteerida Eestis arendatud vaimse tervise online-diagnostika ning psühholoogide ja psühhiaatrite konsultatsioonide süsteemi Ukrainas. Veebipõhine diagnostika ning konsultatsioonid Ukraina spetsialistidega toimusid DocuMental Care platvormil Spokiy. Projekt jätkus aastal 2024 ning 2023. aastal toimus ligi **300 konsultatsiooni**.

2023. aasta septembris toimus juba **seitsmes Ukraina Arvamusfestival**. Mondo ja Vostok SOSi koostöös korraldatud festivalil räägiti Ukraina ühiskonda puudutavatel olulistel teemadel nagu ümberasustamisest, sõjaga seotud sotsiaalmajanduslikest probleemidest ning Ukraina tulevikust. Festival toimus sümboliliselt Kiievi oblastis Teise Maailmasõja Muuseumis, ühendades sümboliliselt minevikku ja olevikku. Mondo panustas ja toetas arvamusfestivali toimumist mitterahaliselt.

Gruusia esimestel arvamusfestivalil arutleti ligi 30 teemal ning osales üle tuhande inimese Tbilisis ja Zugdidis.

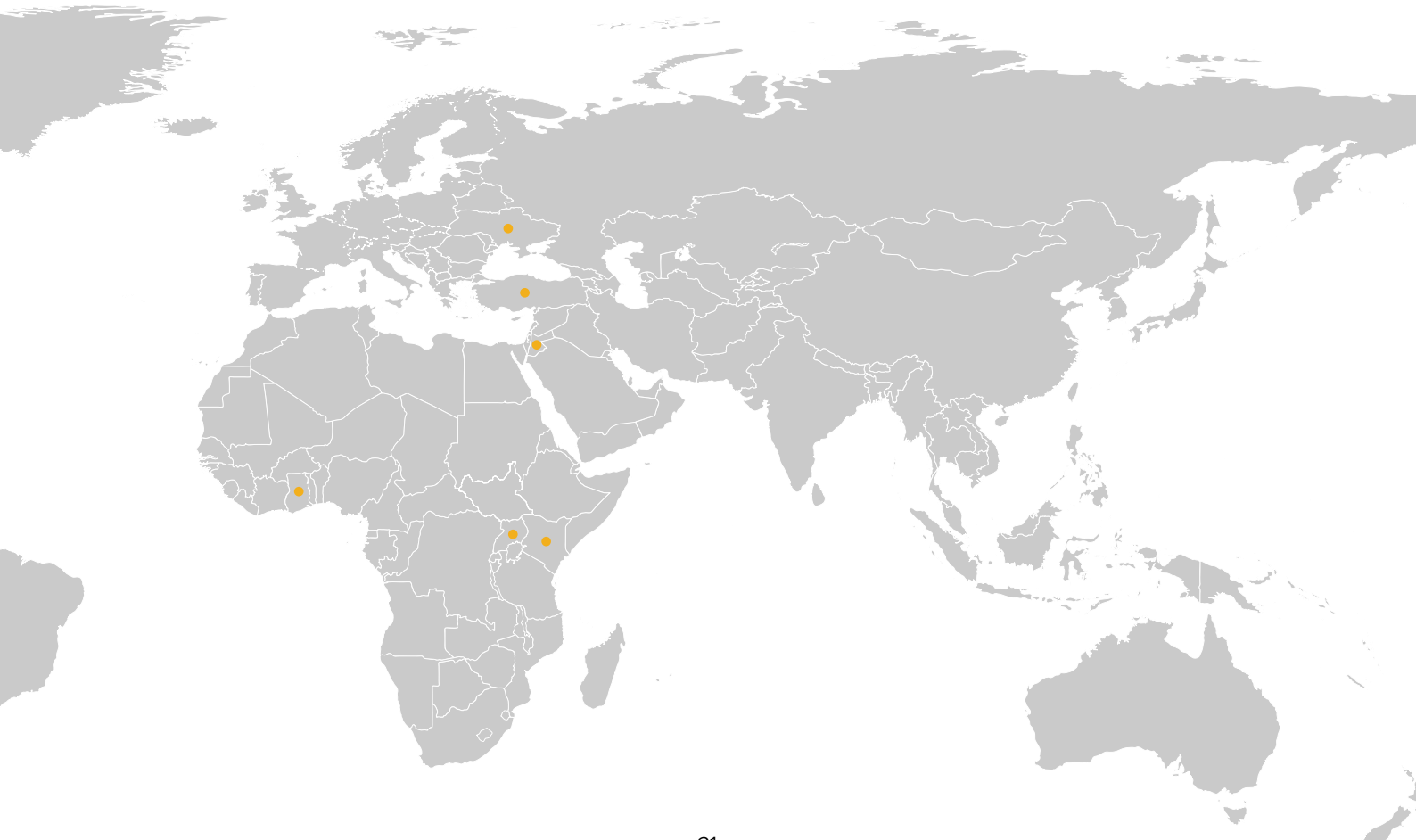

TOIMETULEKU PROGRAMM

Suurele osale maailmast on iseenesestmõistetav, et nende tehtav töö annab sissetuleku, mis hoiab kõhu täis, katuse pea kohal ja võimaldab oma lapsi kooli saata. Maailmas on 656 miljonit inimest, kelle jaoks see ei ole tegelikkus vaid kes elavad vaesuses ehk kelle päevane sissetulek jääb alla 1.95 dollari päevas.

Toimetuleku programm pakub nendele kogukondadele Mondo partnerriikides tuge mitmel viisil toetades nende majanduslikku iseseisvumist ja võimalusi lisasissetulekuks. Programmi sihtgrupid on maapiirkondade naised, noored, pagulased ja erivajadustega inimesed. Toetame naise ühistulises tegevuses, kogukondliku ettevõtluse arendamisel ja oskuskoolitustega.

2023. aastal pakutud oskus- ja ettevõtluskoolitused Jordaania, Türgis, Ukrainas ja Keenias, andsid võimalusi naistel ise oma ettevõtteid luua ja arendada. Üheks väljundiks kogukondade toodetele on ka Mondo tütaretttevõtte Mondo Crafts kaudu eestimaalased.

- 2220 korvi ja 5300 kg shea-võid müüsid Mondo asutatud käsitööühistud Põhja-Ghanas sel aastal
- 168 inimest, peamiselt naised Jordaanias, Türgis ja Ukrainas said koolitusi, et omandada amet või arendada oma ettevõtet
- Kolmes riigis – Ghanas, Ugandas ja Keenias – tegutsevad Mondo toetatud kohalikud naisteühistud, mis tagavad liikmetele lississetuleku.

● GHANA

Põhja Ghanas asuv Kongo küla asetseb kõrbe piiril ja on traditsiooniliselt olnud põllumajanduslik kogukond. Kliimamuutused – viljatuks muutuvad mullad ja ebaregulaarsed vihmad – teevad põlluharimise keeruliseks. Muud tööd, millega elatist teenida, piirkonnas praktiliselt pole.

Koostöös Mondoga 10 aastat tagasi asutatud käsitööühistud loovad kohalikele naistele võimalusi lisasissetulekuks korvide ja shea-või müügiga üle maailma. Eestis müüb tooteid edasi Mondo Crafts.

Korvipunumisega tegelev *Yen Pang Basket Weavers* ühistu müüs 2023. aastal **2220 korvi**, neist suurem enamus ehk 1885 läks klientidele välismaal. Nongtaaba Shea Butter Production ühistu müüs aasta jooksul **5300 kilo shea-võid**, millest 4450kg müüdi klientidele välismaale.

2023. aastal **laiendas Mondo oma partnerite võrgustikku Ghanas** ning alustas koostööd organisatsiooniga Ghana Developing Communities Association (GDCA) Tamale linnas. Ühe esimese koostööna lähetasime nende juurde ekspertvabatahtliku, kes toetas organisatsiooni mõju mõõtmise ja hindamise meeskonda ning töötas ümberkaudsete külade säästmis- ja laenuühistutega, suurendades nende kogukondade toimetulekut. Vabatahtliku ettevõtmisel toimus ka kohalikule naisteühistule seebi tegemise koolitus, mis võimaldab neil lisasissetuleku saamiseks seepe teha ja müüa.

● GRUUSIA

Gruusias korraldas Association Merkuri ametnike koolitusi 9 omavalitsuses soolise võrdõiglikkuse, lähisuhtevägivalla vastaste võitluse ning naiste õiguste teemadel. Nimetatud koolitustel osales kokku **175 ametnikku** Samegrelo piirkonnast.

● JORDAANIA

Koostöös kohaliku partneriga Jordanian Women's Union (JWU), viis Mondo Jordaania läbi oskuskoolitused juuksuri-kosmeetiku erialal. Koolitustest sai kasu **31 Süüria ja Jordaania naist** pealinnas Ammanis ja Al-Mafraqi linnas. Koolituse eesmärgiks oli naistele oskuste andmine, mis aitab neil leida tööd või pakkuda teenust ettevõtjana ning seeläbi suurendada oma sissetulekuid. Sarnaselt pagulasnaistele on ka kohalike naiste seas kõrge tööpuudus ning sageli piiratud haridus, et iseseisvalt elatist teenida. Samuti toetab koolituste pakkumine mõlemale sihtgrupile nende omavahelist lõimumist.

● KEENIA

Mondo pikaaegse partneri Western Focus Community Organisation (WEFOCO) **14 aktiivset naistegruppi** jätkasid põllumajandustegevustega ja kanakasvatusega. Uue tootena õppisid grupi naised tegema riisipiima seepi, mida saab osta ka Mondo Crafts poest Eestist. Naistegruppides on keskmiselt 10 liiget, kelle ühistuliste tegevuste loodud lisasissetulek toetab kogu peret. Hinnanguliselt mõjutab naistegruppide tegevus positiivselt enam kui 500 inimest kogukonnas.

● TÜRKI

Koostöös kohaliku partneriga Small Projects Istanbul (SPI), viis Mondo Türgis läbi ettevõtluskoolitused. Esmalt koolitati välja 5 kohalikku koolitajat, kes seejärel jagasid oma teadmisi kogukonnas edasi. Nende koolitustest sai kasu **10 Süüria pagulasnaist**, kellele tutvustati eduka ettevõtte loomise põhimõtteid, äriplaani koostamist, klientide leidmise ja kliendisuhete hoidmise taktikaid ning tulude ja kulude arvestamist. Koolituse lõpus valmisid äriplaanid näiteks käsitöö müügist, maiustuste tootmisest ja müügist internetis ning araabia keele õpetamisest.

● UGANDA

Ugandas tegutseb jätkuvalt **kolm käsitööühistut**: õmblustöid pakuvad Kampala Disabled Initiatives ja Lugoro Tutte grupp Gulus ning Kikooba Women with Abilities korvipunujad. Kõik kolm gruppi pakuvad tööd, koolitusi ja lississetulekut erivajadustega inimestele.

● UKRAINA

Viisime Ukrainas, Zõtomõri oblastis läbi väikeettevõtete arendamise kursused, millest võttis osa **61 inimest**, peamiselt naised. Neist 17 olid ametlikult sisepõgenikud, kuid sõjast olid kõik osalejad puudutatud. Pärast kursuseid registreeris uue ettevõtte 14 inimest ning 45 jätkas oma olemasoleva äri arendamist. Enam kui poolte osalejate ehk 34 inimese ettevõtete kasum kasvas pärast kursust vähemalt 10% võrra. Osalenud ettevõtete omanikud värbasid kokku 36 uut töötajat, mis on märkimisväärne panus Zõtomõri oblasti inimeste toimetuleku parandamisse. Lisaks algas projektis osalenute vahel koostöö ning oleme tänaseks teadlikud 45 osalejate vahelisest ettevõtlus koostööst.

● MONDO CRAFTS

2023. aastal täitis Mondo sotsiaalsel ettevõtlusel kümme tegevusaastat. Ühest küljest võimestab sotsiaalne ettevõtlus kogukondi Mondo sihtriikides, teisalt suurendab Eestis teadlikkust vastutustundlikust tarbimisest. 2023. aasta oli Mondo Crafts'i jaoks võrdlemisi aktiivne – toimusid välimüügid Saaremaal, Haapsalus ja Tallinnas. Teist aastat jätkus suurepärane koostöö Draamateatri jõulusahvriga. Aastakäive oli vähesel määral suurem kui 2022. aastal.

2023. aastal müüs Mondo Crafts Eestis edasi tooteid oma partnerkogukondadest **Afganistanist, Ghanast, Liibanonist, Keeniast, Türgist ja Ugandast**.

Kogukondadest toimus aktiivne koostöö Yen Pang Basket Weavers naisteühistuga Ghanas, samuti ühistuga Nongtaaba Shea Butter Production. Mõlema ühistu käsitöötooted on ka Mondo poe peamised müügiartiklid. Nende toodete kategoorias toimub ka kõige **aktiivsem tootearendus**.

Lisaks ühistutele Ghanas, toimus aktiivne koostöö Ugandas, Kampalas asuva Kampala Disabled Initiative'iga, mis valmistab erinevaid tekstiilitooteid.

Uusi ühistuid 2023. aastal ei lisandunud ning mõne olemasoleva ühistuga on kontakt jäänud tagasihoidlikuks, kuid teeme tööd selle nimel, et suurendada ühistute hulka ning laiendada tootevalikut.

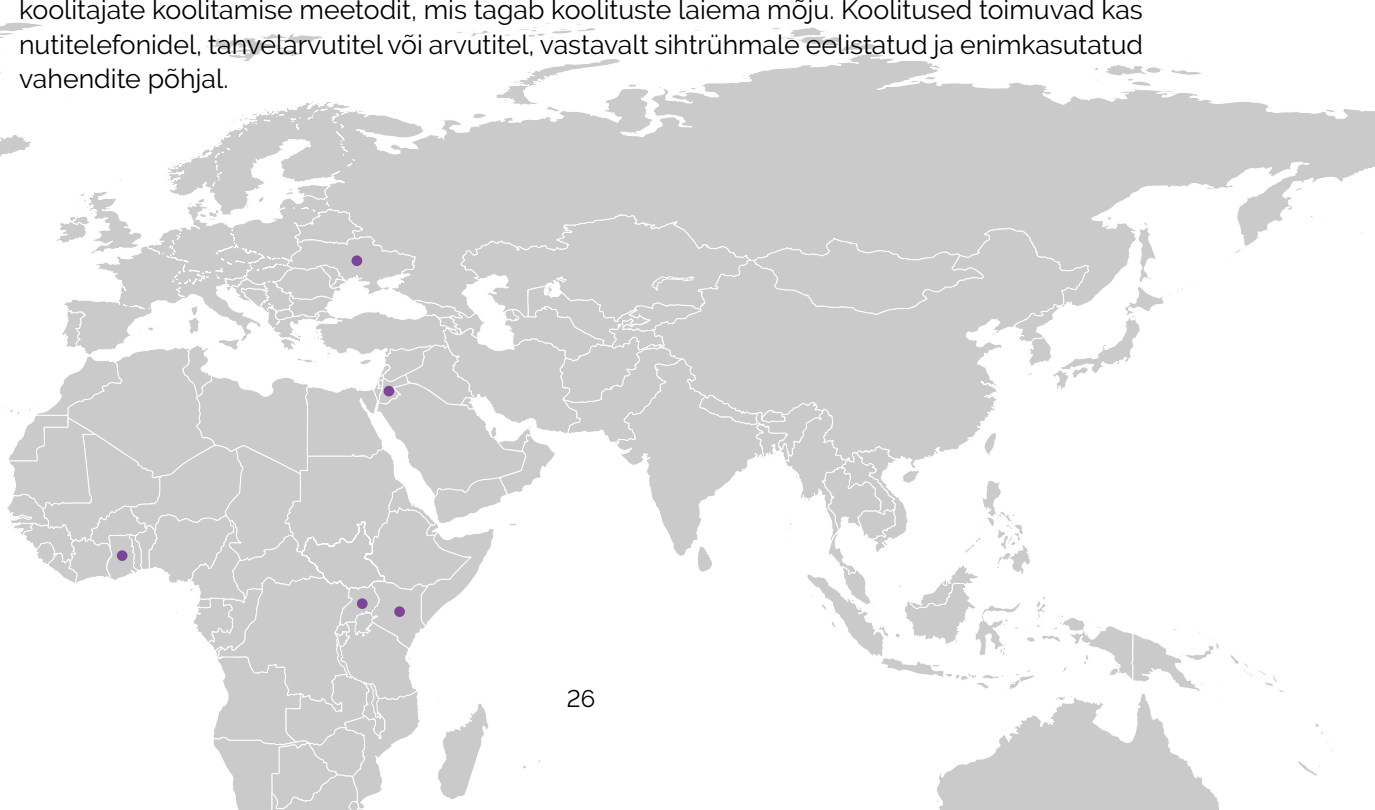
DIGIVÕIMEKUSE PROGRAMM

Samal ajal, kui üks osa maailmast katsetab suure innuga tehisaru, virtuaalreaalsuse ja 5G pakutavaid hüvesid, näevad juba niigi haavatavamas olukorras olevad kogukonnad vaeva tänagi levinud digitaalsete võimalustega sammu pidamiseks. 2023. aastal toimunud ÜRO tehnoloogia ja logistika konverentsil kõlanud sõnum olid konkreetne: digilõhe riikide vahel aina kasvab ning ähvardab maailma vaesemad riigid järgmisest digirevolutsioonist veelgi enam kõrvale jätta. See omakorda võimendab ebavõrdsust.

Mondo digivõimekuse programm toetab digilõhe ja ebavõrdsuse vähendamist, pakkudes meie sihtriikides praktilisi koolitusi ja vajadusel arvutiklasside loomist. Koolituste kaudu tõuseb kogukonnaliikmete konkurentsivõime tööturul ja hariduses. Mondo digivõimekuse programm toetab ka meie haridusprogrammi tegevusi ning mitmed tegevused on kirjeldatud haridusprogrammi all.

2023. aastal oli programmi fookuses suuresti Ukraina haridussektor, et sõja tõttu niigi kannatanud laste haridustee saaks jätkuda kvaliteetse digiõppe kaudu. Õpetajate koolitamine jätkus ka Ugandas, kus Mondol on tugev koostöö haridusministeeriumiga. Tulevased õpetajad said koolitustel julgust nutitelefoni kätte võtta ning oma õpilasi koolitöö raames internetti kasutama suunata. Jordaania toetasime digipädevuste kasvuga pagulasnaisi ja kohalikke kogukonnaliikmeid, et suurendada nende võimalusi tööturul osaleda.

Digivõimekuse programmi kohandame alati sihtrühmale sobivaks ning eelistame võimalusel koolitajate koolitamise meetodit, mis tagab koolituste laiema mõju. Koolitused toimuvad kas nutitelefonidel, tahvelarvutitel või arvutitel, vastavalt sihtrühmale eelistatud ja enimkasutatud vahendite põhjal.

- 17 491 külastust registreeriti aasta jook-sul Kongo küla arvutiklassis
- 1040 õpetajat Ugandas ja Ukrainas osa-les Mondo digivõimekuse programmis
- 5 Mondo toetatud/rajatud õppeklassi pakkus 2023. aastal noortele võimalusi digiõppeks Ghanas ja Keenias

● GHANA

2023. aastal kasvas külastuste arv Põhja-Ghanas asuva Kongo küla IT klassi ning keskuses registreeriti **17 491 külastust**. See on enam kui poole rohkem külastusi (58%) võrreldes mullusega. IT klass pakub õpilastele, kellele puudub ligipääs arvutitele, võimalust digiseadmeid kasutada. Klass teenindab üle 12 kooli, kus IT-d õpitakse teoreetiliselt.

● JORDAANIA

Koostöös kohaliku partneriga Jordanian Women's Union (JWU), pakkusime digivõimekuse programmi Süüria ja Palestiina pagulasnaistele ning kohaliku kogukonna liikmetele. Programmi kohandasime vastavalt kohalike sihtrühmade vajadustele ning selle läbis **40 naist**.

● KEENIA

Kasvav tööpuudus Keenias paneb tööotsingul noored keerulisse olukorda. Noorte seas on tõusnud oluliseks ka kaug- või *online*-töö võimalused. Mondo toetas Nairobi äärelinnas koolitusklassi ülalpidamist, kus juba varem digipädevuste koolitusi läbinud noored said oma oskuseid praktiseerida ning tuge digikoolitajalt.

● UGANDA

Ugandas jätkasime haridustöötajate koolitamist. 163 inimest said digipädevuste koolitusi, nende seas Arua õpetajahariduse kolledži õpetajahariduse tudengid, Mvara ja Arua põhikooli õpetajad ning piirkonna haridusmentorid. Haridustöötajad omandasid erinevaid teadmisi ja oskusi nutitelefonide kasutamisel õpetamisel ja õppimisel, arvestades erinevate õppijate vajadustega. Kolledžile ja põhikoolidele annetati nutitelefone, kolledžile annetasime ka projektori. See võimaldab koolituse läbinutel jätkata õpitu rakendamist enda õppetöös ja õpetamises. Peale koolitusi toimus osalejate mentordamine, mh osalejate võimestamine ja julgustamine õpitut igapäevaelus rakendada. Lisaks said osalejad läbi harjutada teemasid, mis ei olnud koolitusel päris selgeks saanud.

● UKRAINA

Sõjast tingitud põhjustel keskendusime haridusklastri raames hariduse ligipääsetavuse ning kvaliteedi teemadele, kuid seda ennekõike humanitaarabi raamistikus. Lähemalt saab Mondo sellesuunalise panuse kohta lugeda [lk 8](#).

Sõja tõttu õppis 2023. aastal kolmandik õpilastest vaid veebi vahendusel, kolmandik sai koolikeskkonnas haridust omandada ning kolmandik omandas haridust *online-offline* kombineeritud õppel. Hariduse omandamist raskendasid pidevad elektrikatkestused, isiklike arvutite puudumine paljudes peredes ning õpetajate tagasihoidlikud digioskused kvaliteetse õppe tagamisel. Mondo digipädevuste programmi toel pakkusime õpetajatele ja koolidele tuge nii teadmiste kui ka digivahendite kaudu.

Koostöös partneriga [Dobrobat](#) renoveerisime sõjas kahjustada saanud koolid - Khortitsia Riikliku Akadeemia Zaporizžjas ja Gümnaasiumist nr 7 Mõkolajivist. Mõlema kooli õpetajatele, kokku **56 inimest**, pakkusime digipädevuste koolitusi eesmärgiga suurendada haridustöötajate valmidust õpetada *online-offline* kombineeritud mudeli alusel.

Lisaks koolitasime Kiievis välja 12 digipädevuste kohalikku koolitajat, kes omakorda andsid digipädevuste programmi raames koolitusi **Lvivi koolide 377 õpetajale**.

Aasta alguses lõpetasime veel 2022. aasta digipädevuste koolitusi koos Tšernihivi oblasti Ivanka lütseumi õpetajatega, kellele andsime üle jõulukingituse – **15 arvutit E-Riigi Akadeemi**alt. Saadud arvutid on sõjas tugevalt kannatada saanud koolile väga olulised, et õpet tõhusalt korraldada ning õppe kvaliteeti tagada ka kaugõppe kontekstis.

Õpetajate digivõimekuse tõstmine on eriti oluline Ukrainas, kus väga paljudes piirkondades on kontaktõppe asendunud veebipõhise õppega. Mondo digipädevuste koolitused aitavad õpetajatel pakkuda jätkuvalt kvaliteetset haridust.

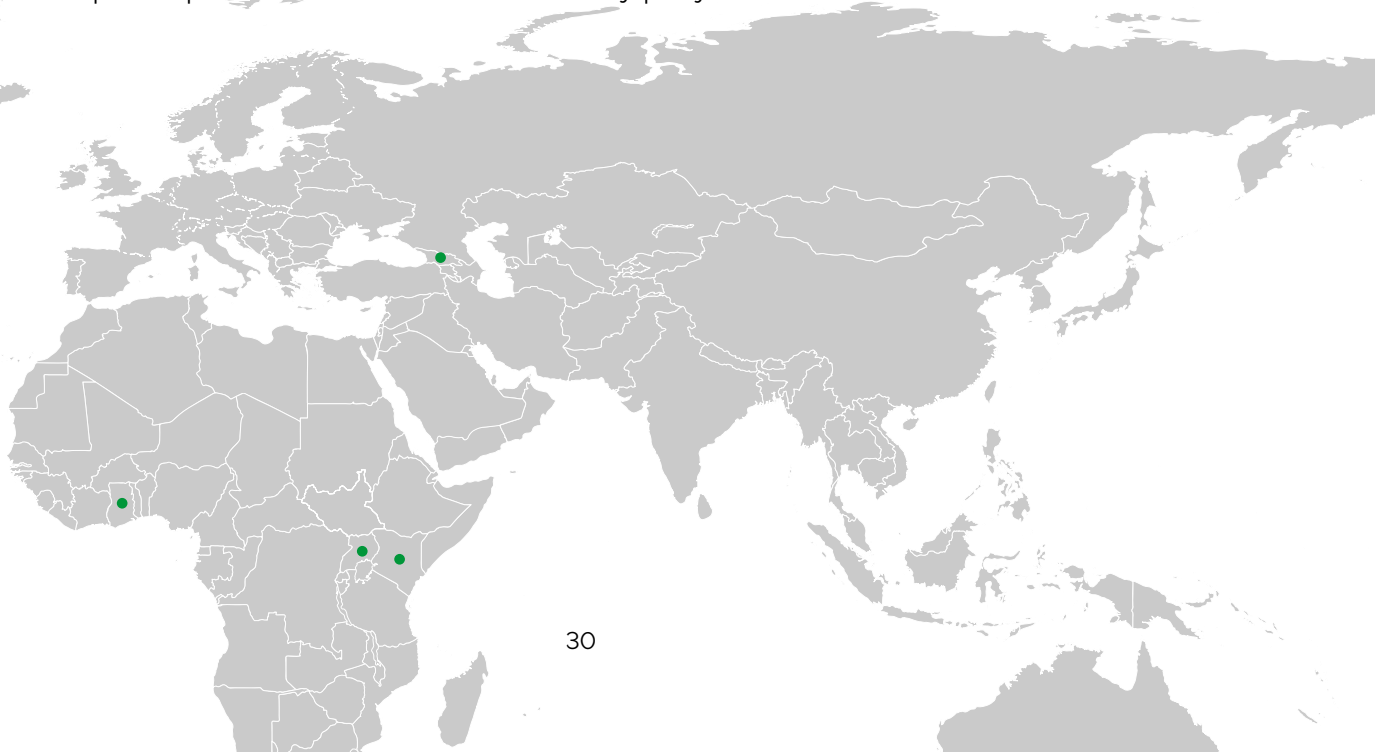
KESKKONNA PROGRAMM

Kliimamuutused mõjutavad meid kõiki, kuid keerulisem on nendel ühiskonnagruppidel, kes on juba niigi haavatavas olukorras. Mitmed Mondo partnerkogukonnad asuvad ekvaatori lähedastel aladel, kus kliimamuutuste tagajärjel sagenevad kuumalained, äkkvihmad ja tormid. Kohalike kogukondade oluliseks sissetulekuallikaks on traditsiooniliselt põllumajandus, kuid ekstreemsed ilmastikuolud hävitavad saagi ja muudavad järjest uusi maa-alasid viljatuks. Niigi keerulises olukorras olevatele ühiskonnagruppidele nagu üksikvanemad või madalama sissetulekuga inimesed on kliimamuutused seega eriti ränga tagajärgega.

Mondo tegeleb kliimateemaga mitmel viisil – tõstes Eesti elanikkonna teadlikkust kliimaõiglustest, toetades arengukoostöö ja humanitaarabiga kliimamuutusest mõjutatud kogukondi ning liikudes sihikindlalt Mondo kui organisatsiooni süsinikujalajõe vähendamise suunas.

2023. aastal sai alguse Mondo ja Eesti ettevõtte Globedry projekt toidu raiskamise vähendamiseks. Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel paigaldatakse Ugandasse, Keeniasse ja Gruusiasse 108 päikeseenergial töötavat toidukuivatit. Üks selline kuivati säästab aastas roiskumisest ca 1500 kg toitu, mis omakorda hoiab aastas ära 5172 kg CO₂ ekvivalendi õhku paiskamise. Lisaks annab see väikefarmeritele võimaluse kiirelt ja hügieeniliselt vilju säilitada ning müüa. Tänu sellele suureneb kogukondade toidujulgeolek, väheneb toidu raiskamine, sellega seoses CO₂ heitmed ja täienevad kogukondade sissetulekuallikad. Kõik see aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja nendega kohanemisele.

Mondo keskkonnaprogrammi tegevusi saab nüüd toetada Mondo heateokingituste abil, kuhu lisaks päikesepaneelide lisandusid valikusse ka viljapuu ja vesi Ghanasse.

- Alustasime tööd 108 päikeseenergial töötava toidukuiivati paigaldamiseks Gruusiasse, Keeniasse ja Ugandasse
- 2 ekspertvabatahtlikku aitas tõsta kogukondadel Ghanas ja Ugandas teadlikkust keskkonnahoiust ja kliimamuutustest
- 60% vähem puid kasutab Mondo partnerkogukond Kikooba koolis Ugandas uue kooli köögiga

● GHANA

Mondo pikaaegne partnerkogukond Põhja-Ghanas Kongo küla piirkonnas kogeb mitmeid keskkonna- ja kliimamuutustest tingitud probleeme: vähenevad sademed, muutused vihmamustrites, suur kuumus, maapinna ja veesüsteemide rikkumine kullakaevandustega, tualettide puudus/mitte kasutamine ja plastireostus.

Euroopa Solidaarsuskorpuse projekti raames lähetasime Põhja-Ghanasse keskkonnavabatahtliku Emili. Tema peamisteks ellu viidud tegevusteks olid lähetusperioodi jooksul töötoad noortele ning neist sai osa **106 noort**. Emil kasutas ära oma tausta ajakirjanduse valdkonnas, tutvustades noortele aktivismi, lugude jutustamise ja meedia olulisust keskkonnateemade kajastamisel.

● GRUUSIA

Gruusia on üks kolmest riigist, kus algas toidujulgeoleku suurendamise ja toiduraiskamise vähendamise projekt. Toidukuivatid on planeeritud koostöös partneriga Association Merkuriga Samegrelo piirkonna taludesse, peamiselt **haavatavas olukorras naistele** (üksikemadele, koduvägivalla ohvritele, sotsiaalselt kindlustamata naistele) maapiirkondades.

● KEENIA

Keenia on üks riikidest, kus algas toidujulgeolekut suurendav keskkonnaprojekt. 2023. aastal külastas projektimeeskond Lääne-Keenias asuva Kisumu maakonna kogukonnakeskuseid, kus projekti tegevused toimuma hakkavad. Eesti ettevõtte Globedry loodud toidukuivatuskapid aitavad kaasa toidu säilitamisele piirkondades, kus selleks muud vahendid puuduvad ning luua kogukondadele uusi sissetulekute allikaid. Töötame kohapeal koos partneriga The Center for International Voluntary Service Kenya ([CIVS Kenya](#)).

Mondo rajatud kolmest mobiilsest õppekeskusest Kakuma pagulaslaagris üks alustas tegevust IT klassina kohalikus koolis üle **2800 õpilasele**. 2022. aasta lõpus Mondo ja MasterPro koostöös rajatud keskused aitavad **tagada ligipääsu elektrile vähemalt 30 000 inimesele**.

● UGANDA

Uganda on üks kolmest riigist, kus algas projekt toidujulgeoleku suurendamine ja toiduraiskamise vähendamine. Selle projekti raames toimus visiit Uganda pealinna Kampalasse ja Nakaseke piirkonda, kus koos kohaliku organisatsiooniga Masanafu Child and Family Support (MCAFS) kohtuti farmeritega, kelle juurde toidukuivatid projekti raames jõuavad.

Euroopa Solidaarsuskorpuse projekti kaudu tegutses Kikooba kogukonnas vabatahtlik, kes algatas koolis **prügi sorteerimise ja prahist koristamise** tegevused. Vabatahtlik Annika viis läbi töötoa vanemate klasside õpilastele ning kaasas talgutele ka kogu kooli juhtkonna.

Haridus- ja keskkonnaprogrammi ühendava tegevusena valmis 2023. aasta sügisel **Kikooba koolile uus kooliköök**. Kui eelmises köögis valmistati kooli 270 õpilasele süüa avatud tule kohal, siis vastvalminud kooliköök on ilmastikukindlam, kooli kokkadele mugavam ja tervislikum, kuna suits juhitakse korstna kaudu eemale ning lisaks kasutab efektiivsem pliit ka vähem puid - nii säästab uus kooliköök korraga loodust ja raha.

Mondo partnerorganisatsiooni CIVS kogukonnakeskuses testitakse ja tutvustatakse kohalikele elanikele uusi põllumajandusviise. Just sinna paigaldab Mondo 2024. aastal toidukuivatid, mis lähevad veel ka kogukondadesse Gruusias ja Ugandas.

EESMÄRK 2

**KASVATAME EESTIMAALASTE
ARUSAAMIST GLOBAALSEST
EBAVÕRDSUSEST JA IGAÜHE
VÕIMALUSTEST SEDA LEEVENDADA**

MAAILMAHARIDUS JA TEAVITUSPROGRAMM EESTIS

Heitlikus maailmas, kus rahvusvahelised kriisid, sõda Ukrainas, kliimakriis, ühiskondade polariseerumine ja populism mõjutavad oluliselt ka Eesti igapäevaelu, muutub maailmahariduse roll hariduses üha olulisemaks. Mõistmine globaalsetest väljakutsetest ja nende omavahelistest seostest on oluline, et noored saaksid panustada õiglasema, jätkusuutlikuma ja terviklikuma maailma loomisesse. Mondo Maailmakooli roll on pakkuda koolitusi, õppematerjale ja noortesuunalisi tegevusi aktiivsete ja hoolivate maailmakodanike kasvatamiseks.

Meid inspireerib Mondo praktiline kogemus sihtriikides ja laiemalt juhindume ÜRO kestliku arengu eesmärkidest. 2023. aastal võtsime aluseks ka eelnenud aasta lõpus vastu võetud [maailmakodaniku pädevusmudeli](#) ja [Maailmahariduse Euroopa deklaratsiooni](#). Maailmaharidusliku „pea-süda-käed“ lähenemise kohaselt on väga oluline lisaks teadmistele ja empaatialle ka tegutsemine ja lahendustesse panustamine. Viimased uuringud Eestis näitavad, et just sellest on Eesti noortel vaja.

Lisaks õpetajakoolitustele ja materjaliloomele tegeleme aktiivselt ka huvikaitsega, et maailmahariduse valdkond oleks jätkusuutlik ja ministeeriumite jaoks jätkuv prioriteet. 2023. aastal panustasime aktiivselt maailmahariduse töögrupi taaskäivitamisesse, osalesime Haridus- ja Teadusministeeriumi palvel ajakohastatud õppekavade juurde kuuluvate õppeprotsesside kirjelduste loomisel, kus on nüüd läbivalt viidatud maailmahariduslikele meetoditele ja materjalidele. Esindame nüüdsest Eestit Euroopa-ülese CONCORDi platvormi maailmahariduse töögrupis.

- 40 maailmapäeva või -nädalat
- 8 noorteseminari või -konverentsi
- 46 osalejat noortekonkursil
- 88 töötuba või külalistundi koolides
- 15,500+ tegevustes osalenud noort

• LAPSED JA NOORED

2022/2023. õppeaastal toimusid Eesti koolides, lasteaedades või noortekeskustes taas [maailmapäevad või -nädalad](#), mille läbiv teema oli „Lapsed ja noored kriiside keskel”. Algatusega kutsusime haridustöötajaid mõtestama koos noortega globaalseid kriise ja kaardistama ühiselt, kuidas läbi maailmahariduslike tegevuste nende lahendamisele kaasa aidata. Kokku toimus rekordilistelt palju – **40 maailmapäeva või -nädalat** – üle Eesti. Auhinnalised korraldajad olid Tallinna Kuristiku Gümnaasium (peaauhind), Konguta Kool, Sillaotsa Kool ja Saku Gümnaasium. Maailmapäevi korraldasid ka Ukraina õpetajad Eestis.

Koostöös organisatsiooniga Fairtrade Eesti ja Fairtrade Finland tähistas Maailmakool oktoobris õiglase kaubanduse kuud. Erinevate tegevustega olid kaasatud 42 kooli, lasteaeda ja noortekeskust üle Eesti, pakkudes harivaid ja elamusterohkeid hetki rohkem kui **9900 õpilasele ja 910 õpetajale**.

Terve õppeaasta jooksul toimus traditsiooniline [Mondo noortekonkurss](#), mis kutsus 7.–12. klassi õpilasi osalema loomingulisel väljakutsel teemal „Teated tulevikust”. Konkursi eesmärk oli innustada õpilasi kujutlema ette harmoonilisemat maailma, kus on tagatud inimõigused ja mitmekesisuse väärtustamine. Kokku laekus **38 konkursitööd 46 autorilt**. Konkursi võitsid õpilased Kalmetu Põhikoolist (noorem vanusegrupp) ja Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasiumist (vanem vanusegrupp). Kõige silmapaistvama maailmapäeva korraldajatele ja noortekonkursi võitjatele oli auhinnaks õppereis Gruusiasse.

Otse noortele korraldas Maailmakool 8 suuremat üritust, sh rahvusvaheline 4-päevane ÜRO simulatsioon, kus osales kokku **71 noort Eestist, Soomest ja Balti riikidest**. Samuti toimus tänavakunsti ja tantsulaager, mille eesmärk oli kokku tuua Eesti ja Ukraina noored (vt allpool). Aasta jooksul toimus koolides kokku 88 hariduslikku töötuba ja külalistundi, mis aitasid õpilastel tutvuda erinevate maailmahariduse teemadega ning arendada aktiivse maailmakodaniku oskuseid ja hoiakuid. Nende hulka kuulusid hariduslik põgenemismäng „Sinu lugu”, õiglase kaubanduse teemaline kakao töötuba, rändeteemaline virtuaalreaalsuse mäng, vestlusringid Eestis elavate pagulastega, ÜRO minimatke töötoad ning Kliimakooli töötoad noortele.

- 68 koolitust, seminari vm esinemist haridustöötajatele
- 8 õppereisi või rahvusvahelist koolitust
- 8 uut dokumentaalfilmi
- 13 uut õppematerjali
- 2016 filmi laenutuskorda
- 183 tellitud trükist või laenutatud näitust

• HARIDUSTÖÖTAJAD

2023. aastal leidis aset erakordselt suur arv koolitusi, seminare vm üritust haridustöötajatele. Koolituste jooksul tutvustasime eelkõige [Kliimakooli](#) kaardimängu ja [Rändekooli](#) õppematerjale, aga kujundasime ka mitmeid uusi õppekavasid erinevate maailmahariduse teemade käsitlemiseks. Koolituspäevade pakkumisel olid olulised koostööpartnerid Tallinna Õpetajate Maja ja Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM). Juba 11. korda **toimus traditsiooni-line maailmahariduse kursus ning iga-aastane maailmahariduse seminar**, mis keskendus tulevikulootusele.

Uutest algatustest **käivitasime rahuhariduse koolitusprogrammi noorsootöötajatele ja maailmahariduse õpiringid**, mis keskendusid kriitilisele ja eetilisele maailmaharidusele ning laiemalt üleilmastumise ja vastastikuse sõltuvusega seotud teemadele. Avalikest üritustest oli märkimisväärsim võimalus tutvustada maailmaharidust üle 400 õpetajale Tartu Hariduslaada peaesinejana.

Oluline arendustegevus oli [Maailmakool.ee](#) veebilehe täiemahuline uuendamine, et tagada selle hõlpsam kasutatavus. Lisandunud õppematerjalidest olid mahukamad juhendmaterjal ja -video maailmapäevade korraldamiseks, rollimäng „Uued tuuled saareriigis“ ja meetodite kogumik „Avasta maailma“, aga ka värskendatud õiglase kaubanduse teemalised õppematerjalid. **Dokumentaalfilmide laenutuste arv tõusis peaaegu kolm korda – 782-lt 2016-le.**

- 5 ajakirjanikku avas stipendiumi toel arengukoostöö teemasid
- 8 pagulast jagas oma lugu Mondo videokampanias
- 79 praegust ja tulevast ajakirjanikku osales koolitusel rändeteemade kajastamisest

• AVALIKKUS

2023. aastal leidsid aset **kaks „Mondo akadeemia” üritust** – kohtumine Iraani kogukonnaga üritusel „Naised, elu, vabadus” ja vestlus väljaande the Kyiv Independent peatoimetaja asetäitja Toma Istominaga, mida juhtis president Kersti Kaljulaid. Toimusid ka **kolm „Mondo kutsub külla” üritust** – ramadaani raames toimunud õhtusöök, Mehhiko naiste õigustega seotud dokumentaalfilmiõhtu ning vabatahtlike tegevuse tutvustusõhtu Reisile Sinuga saate formaadis.

Aasta jooksul **toetasime stipendiumiga kolme pagulastaustaga ajakirjanikku** nende originaalsu loomisel. Filmitegija Behnam Bakhtiari Iraanist lõi dokumentaalfilmi „[Tagurpidi kodus](#)”, kus Eestisse rännanud lapsed rääkisid oma lood ning mis avaldati ERRi Jupiter veebikeskkonnas. Ajakirjanduse kogemusega Nataliia Chebotarova Ukrainast kirjutas loo „[Ukraina sõjapõgenik oma uuest elust Eestis: „See riik on võtnud mind vastu sügavas raskuses ning kinkinud mulle tiivad!](#)”, mis avaldati Naistelehes ning mis rääkis kahest Ukraina põgenikust ja nende karjäärist Eestis. Ukrainast pärit produtsent ja toimetaja Anna Šušpanova lugu „[Kolme Ukraina ema teekond Eestisse. „Kõikjal lebasid täiskasvanute ja laste laibad. Palusin lastel vaadata ainult alla](#)”” rääkis Ukrainast põgenemisest ning avaldati LP-s.

Oma lood avaldasid ka aasta varem **Mondo reisistipendiumi saanud ajakirjanikud Silvia Pärman ja Margus Parts**. Silvia Pärman avaldas 2 lugu [Edasis](#) ja ajakirjas [Anne & Stiil](#) Ugandast, Margus Parts Postimehes [Jordaaniast](#) ning Mondo [partnerorganisatsioonist](#) Jordanian Women's Union.

Aasta jooksul viis Mondo läbi **5 suuremat kampaaniat**, et arengukoostöö ja humanitaarabi teemadele avalikkuse tähelepanu tõmmata. Aasta alguses rääkisime Türgi-Süüriat tabanud maavärina tagajärgedest ning humanitaarabi vajalikkusest annetuskampaania raames. Humanitaarabi vajalikkusest rääkisime ka kampaanias, mis kutsus toetama Ukrainas õhitud Kahhovka tammi tagajärgede likvideerimist. Juunis, rahvusvahelisel pagulaspäeval, alustasime teavituskampaaniaga, et tõsta esile pagulaste ja eestimaalaste sarnasusi. UNHCRi rahastatud projekti kaudu tehtud kampaanias rääkisid oma loo 8 pagulast Afganistanist, Ukrainast, Süüriast ja Tadžikistanist. Aasta teises pooles rääkisid 2 kampaaniat haridusega seotud probleemkohtadest Mondo partnerkogukondades Ghanas, Liibanonis ja Ukrainas ning kutsusime üles toetama.

Kevadel toimus **koostöös Müürilehega esseekonkurss „Hoolimise üledoos”**, mille võitis Maarja Pärtna esseega „[Keskkonnaajalugu taastab kohamälu](#)”. Konkursiga kutsusime inimesi mõtisklema, kuidas tegutseda edasi globaalses maailmas, kui olukord ümberringi on üha rahutum ja ebakindlam.

Oktoobris toimus ka 4 koolitust ajakirjanikele Eesti suurimates toimetustes ning üks koolitus Tartu Ülikoolis tulevastele ajakirjanikele. Koolitused viis läbi Toma Istomina jagades oma lugu ajakirjanikuna sõjas rände teemade kajastamisel. Erilist rõhku pööras Istomina suundajate teemal kajastamise eetilistele aspektidele. Kokku osales koolitustel **79 praegust ja tulevast ajakirjanikku**.

2023. aasta lõpus **tunnustasime auhinnaga „Kestliku arengu pasun” Roheportaali ajakirjaniku Joanna Laasti** kestliku arengu teemade kajastamise eest. Auhind koosnes 1500 eurost ja praktilisest meenest – aiakühvlist – ja seda annab nüüdsest välja koostöös Arengukoostöö Ümarlauaga. 2020. aastal pälvis auhinna telesaade Laser, 2021. aastal meediaväljaanne Levila ja 2022. aastal meediaväljaanne Müürileht.

• KOOSTÖÖVÕRGUSTIKUD

UNESCO ühendkoolide ja Läänemere Projekti võrgustikku kuulus 2023. aasta detsembri seisuga **63 haridusasutust** Eestist, neist 5 kandidaadi staatuses. 2022. aasta lõpus võttis UNESCO ühendkoolide võrgustik rahvusvahelisel tasandil vastu uue strateegia ja tegevuskava ning nende eeskujul uuendasid ka võrgustiku koordinaatorid Eestis UNESCO ühendkoolide võrgustiku [juhendmaterjali](#) ning koordinaatorite tegevuskava. Suurim ning oodatuim üritus oli võrgustikuliikmete aastakonverents 24.–25. augustil Viljandi Gümnaasiumis, kus osales 56 inimest. 2023. aasta juunikuus toimus võrgustiku 70. aastapäeva puhul Berliinis UNESCO ühendkoolide rahvusvaheline kohtumine „Strengthening international collaboration towards peaceful and sustainable futures“, millest ka võrgustiku koordinaator Meelike Terasmaa osa võttis.

Euroopa Parlamendi partnerkoolide programmi kuulus 2023. aasta lõpul 51 Eesti haridusasutust ja koolides viisid tegevusi ellu üle **150 „haridussaadiku“**. Esmakordselt andsime ametlikku partnerkooli staatust tunnustavad EPAS seinaplaadid 16 kõige aktiivsemale haridusasutusele. EPAS haridussaadikutele toimusid regulaarsed EPAS seminarid üle Eesti ja Brüsselis või Strasbourgis; samuti algatasime „Building Bridges“ rahvusvahelised veebikohtumised EPAS koolide vahel eri riikidest.

- 2 riikliku tunnustust pälvis Mondo Ukraina Akadeemia 2023. aastal
- 1613 põgenikku ja Eesti elanikku kohtus üritustel, mis edendasid omavahelist dialoogi

• UKRAINA SÕJAPÕGENIKUD EESTIS

Alates Ukrainas alanud täiemahulisest sõjast ja põgenike saabumisest Eestisse on Mondo toetanud järjest enam põgenike kohanemist. Tegevused on kavandatud lähtudes Mondo strateegilistest eesmärkidest ja pädevustest ning sihtrühma vajadustest. Mondo järgib põhimõtet, et teenuste pakkumisel ei dubleerita juba riigi või teiste osapoolte osutatud teenuseid.

2023. aastal alustasime koostööd ÜRO Pagulasametiga (UNHCR). Lisaks on Mondo ÜRO Pagulasameti partner *Regional Refugee Response Plan*-i rakendamisel ja teeme tihedat koostööd kolmanda sektori organisatsioonidega, osaledes Pagulasorganisatsioonide ümarlaua tegevustes. 2023. aasta oktoobris käivitus Mondo kaheaastane projekt, mida rahastab Ameerika Ühendriikide valitsus ja mille eesmärk on samuti pakkuda tuge Ukraina põgenikele.

Eesti haridussüsteemiga kohanemise toetamiseks algatasime Mondo Ukraina Akadeemia (MUA) - see on kogukonna ja koolitusprogramm, milles osaleb regulaarselt umbes **25 Ukraina õpetajat** ning mis koondab sotsiaalmeedias mitusada haridustöötajat. Programm toetab Ukraina õpetajate kohanemist Eesti tööturuga ning loob kontakte ka Eesti haridustöötajatega. MUA raames käsitlevad õpetajad teemasid vaimsest tervisest, Eesti haridussüsteemi eripäradest kuni maailmahariduseni, lähtudes osalejate huvidest ja vajadustest.

Eesti õpetajate ülesandeks on kaasata Ukraina põgenikest õpilasi klassiruumis ja toetada nende kohanemist. Paljud neist õpilastest on läbi elanud traumeerivaid sündmusi, kuid Eesti õpetajate varasem kogemus traumaga õpilastega piiratud. Kohandasime UNHCR käsiraamatu „Stressi ja traumaga seotud juhtumid õpetajatele“ ning viisime ellu koolitused koostöös traumateadliku hariduse eksperdi Britten Kasekampiga. Lisaks avas Mondo rände ja pagulastemaatika ning tutvustas õppematerjale Eesti õpetajatele koolitusprogrammide raames. Kokku osales pagulasteemalistel koolitustel **141 Eesti haridustöötajat**, mis näitab suurt huvi ja vajadust selles valdkonnas teadmiste täiendamiseks.

Põgenike edukas kohanemine Eesti ühiskonnas sõltub oluliselt suhtlusest kohalike elanikega. Paraku näitavad Eesti Lõimumismonitooringud läbi aastate, et uued Eesti elanikud suhtlevad Eesti püsielanikega enamasti töö või koolis, vähem vaba aega veetes. Selle kitsaskoha ületamiseks ja kontaktide soodustamiseks viis Mondo koostöös Tartu Rahvusvahelise Majaga läbi 5 kohtumisüritust, jõudes **20 põgeniku ja 80 kohaliku elanikuni**.

Rände- ja pagulastemaatika ümber levib palju eksitavat teavet. On ülioluline tagada noortele juurdepääs usaldusväärsele ja tasakaalustatud informatsioonile ning luua võimalusi otse suhtlemiseks rände- ja pagulastega inimestega. Mondo korraldas Eesti noortele rände ja pagulaste teemalisi külalistunde, kuhu kaasasime Eestisse saabunud põgenikud, et nad saaksid jagada oma kultuuritausta ja kohanemiskogemusi. Lisaks toimusid virtuaalreaalsuse töötoad, mis keskendusid vabatahtliku ja sunnitud rände mõjule popmuusika arengus. Kokkuvõttes toimus 25 kohtumist, milles osales **247 põgenikku ja 1266 Eesti noort**, pakkudes väärtuslikku võimalust avardada arusaamu ja edendada mõistmist erineva kultuuritaustaga inimeste vahel.

Paljud Eestisse jõudnud põgenikud on kõrge kvalifikatsiooni ja eelneva töökogemusega. Eestis edukaks tööle saamiseks ja ühiskonnaelus osalemiseks on aga vajalikud piisavad digioskused, sealhulgas e-riigi teenuste kasutamise oskus. **Mondo algatas digipädevuskoolitused Ukraina põgenikele**, tuginedes varasematele kogemustele sihtriikidest. Koolitused toimuvad 2024. aastal.

EESMÄRK 3

MUUTUME ORGANISATSIOONINA ELUJÕULISEMAKS JA MÕJUSAMAKS

Mondo eesmärk on olla majanduslikult jätkusuutlik, kvaliteetselt juhitud ning motiveeritud ja tugeva meeskonnaga organisatsioon. Projektipõhise rahastusega kaasnev ebakindlus seab meile kõrged ootused võimalikult stabiilse töökeskkonna loomisel. Tööandjana peame oluliseks olla töötajasõbralikud ja kindlustunnet loovad, kuid samal ajal paindlikud organisatsioonist sõltumatute olude muutumisele kiiresti reageerima.

Hindame kõikide endiste ja praeguste töötajate ja juhtide panust tugeva organisatsiooni loomisel ja arendamisel läbi nüüdseks juba üle 16 tegutsemisaasta. Tänu tugevale vundamendile on Mondo ka väljakutseterohkel 2023. aastal kasvanud ja arenenud. Seda nii meeskonna kui tööd toetavate arenduste vaatest. Täiustame pidevalt sisemisi protsesse ning arendame läbipaistvat ja kaasavat sisekommunikatsiooni.

Peame oluliseks järgida mitmekesisuse, keskkonnateadlikkuse ja vastutustundlikkuse põhimõtteid ka tööandjana. Mondo liitus 2023. aastal mitmekesisuse kokkuleppega, väärtustame teineteise austamist, ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Vastutustundliku organisatsioonina oleme tunnistanud ka Öiglase kaubanduse töökohaks.

Mondos töötas aasta jooksul 35 inimest. töökohaga Tallinnas, Kampalas või Kiievis. Lisaks põhimeeskonnale oli erinevatesse projektidesse kaasatud hulgaliselt lühema- või pike- maajalisi kaastöötajaid, eksperte, erinevate projektitegevuste läbiviijaid, koolitajaid jms.

2023. aastal läbiviidud koostöövestluste tulemusena on meeskonna keskmine hinne töörahulolule 4.5/5p. Tugevalt missioonipõhiste töötajate kohta, kes töötavad ebakindluse tingimustes keeruliste teemade ja piirkondadega ning kelle läbipõlemisoht on märkimisväärselt kõrge, on see kõrge tunnustus organisatsiooni sisekliimale, juhtimisele ja valitud suunale.

- 1703,5 tundi koolitusi läbis Mondo meeskond aastal 2023
- 4.5/5 on Mondo töötajate keskmine hinne töörahulolule

INIMESED

Mondo suurim väärtus on missioonipõhised ja professionaalsed töötajad, kelle hoidmine, toetamine ja arendamine hoiab organisatsiooni elujõulisena.

Aasta jooksul viisime läbi **11 värbamist**, neist 7 (sh 3 Ukrainas) avalikult välja kuulutatud konkurssi ja 4 (sh 2 Ukrainas) sihtotsingut. Keskmine kandidaatide arv konkursi kohta oli 16, ebaõnnestunud konkursse ei olnud. Konkursse iseloomustab tugevalt teadlike kandidaatide osakaal. Suur osa kandidaatidest nimetab peamise kandideerimise põhjusena Mondo seni-seid tegevusi, missiooni ja oma varasemat kokkupuudet praktikandi või vabatahtlikuna.

Mondo meeskond koosneb juhatusest, projektijuhtidest, ekspertidest ja koordinaatoritest. Lisaks toetavad sisutegevusi kommunikatsioonitiim ja finantstiim. Haridusliku tausta poolest on meeskonnas õiguse, Lähis-Ida ja Aasia kultuuriloo, rahvusvaheliste suhete, riigiteaduste, antropoloogia, logistika, sotsioloogia, ajakirjanduse, keeleteaduse, majanduse jm erialasid omandanud.

Mondo meeskond on jätkuvalt pühendunud meeskonna enesetäiendamisele. Aasta jooksul läbis meeskond kokku **33 koolitust** (1703.5 koolitustundi), mahuliselt suurima osa moodustas vene keele kursus, teisel kohal oli enesetäiendamine arengukoostöö, humanitaarabi ja maailmahariduse valdkondades. Aasta jooksul osaleti mitmetel õppereisidel või rahvusvahelistel koolitustel.

Meeskonna vabatahtliku voolavuse määr oli 14%. Meeskonnaga liitus aasta jooksul 12 töötajat. Seega on orienteeruvalt kolmandik Mondo meeskonnast töötanud organisatsioonis vähem kui aasta. Seda tasakaalustavad 5 enam kui viieaastase staažiga meeskonnaliiget. Olulise panuse Mondo eesmärkide saavutamisse annavad professionaalsed, püsivad ja motiveeritud vabatahtlikud. Püsivaid vabatahtlikke oli Mondos aasta jooksul 4, järelekasvule mõeldes olime praktikaorganisatsiooniks 5 praktikandile.

ARENDUSED

2023. aasta algusest hakkasime kasutama organisatsiooni ülest raporteerimise ja mõjuhindamise süsteemi (MEL). MEL süsteem võimaldab projektide tegevusi efektiivsemalt jälgida ning mõõta paremini Mondo tegevuste mõju. Süsteemi arendamine täiendavate funktsionaalsuste osas jätkub ka 2024. aastal.

SISERIIKLIK KOOSTÖÖ

Mondo on **Haridus- ja Teadusministeeriumi strateegiline partner** eesmärgiga toetada digi- ja roheoskuste arengut üldhariduskoolides. Partnerluse raames viiakse ellu eelkõige UNESCO ühendkoolide võrgustikuga seotud tegevusi.

Mondo on **Eesti Välisministeeriumi strateegiline partner** humanitaarabi valdkonnas.

Siseriiklikest võrgustikest on Mondo Eesti vabaühendusi koondava **Vabaühenduste liidu ja Arengukoostöö Ümarlaua (AKÜ) liige**. AKÜ esindab Eesti vabaühendusi, kes tegelevad arengukoostöö, maailmahariduse ja kestliku arengu teemadega.

Oleme avatud erinevat laadi koostööks ettevõtetega. Ettevõtjate kaasamine aitab ühelt poolt leida täiendavaid võimalusi organisatsiooni tegevuste elluviimiseks, kuid teiselt poolt võimaldab see ettevõtjatele aidata kaasa globaalse ebavõrdsuse leevendamisele ja suurendada üleüldist teadlikkust. 2023. aastal viisime läbi **ettevõtjatele tellimuskoolitusi kliimaõiglusest**, ning saime suuremate annetuste toel parandada haavatavas olukorras olevate inimeste toimetulekut ja heaolu.

Läbi aastate on Mondo jaoks oluliseks kanaliks Swedbanki ja Heateo SA loodud **annetuskeskkond „Ma armastan aidata“**.

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Mondo on 2020. aastast **juhtinud Anna Lindh Foundation'i Eesti võrgustikku**. Anna Lindh Foundation on enam kui 4500 liikmega ning 42 riigis töötav rahvusvaheline organisatsioon, mis edendab kultuuridevahelist dialoogi ja ühiste projektide loomel Euroopa-Vahemere piirkonna kodanikuühiskondade vahel.

2023. aastal võttis Mondo fookusesse võrgustiku elujõulisuse ning üleüldise mõjususe suurendamise, tehes seda peamiselt liikmeskonna suurendamise ja teadlikkuse tõstmise abil. Lisaks võrgustiku juhi regulaarsetele kohtumistele ja visiitidele korraldas Mondo võrgustiku liikmete kohtumise Anna Lindh Foundation'i Eesti võrgustiku strateegilise partneri Välisministeeriumiga, alustas ja jätkas liikmetele suunatud uudiskirjaga ning kohtus 10 organisatsiooniga. Lisaks teadlikkuse suurendamisele oli organisatsioonidega kohtumise eesmärgiks laiendada võrgustiku liikmeskonda ning 2023. aastal suurenes seni 15-liikmeline võrgustik 4 organisatsiooni võrra: võrgustikuga taasliitus Eesti Diplomaatide Kool, lisaks said liikmeteks Shokkin Group Estonia, MTÜ Kõõmen ning International Women's Network in Estonia (IWNE). Võrgustiku kasv jätkus ka 2024. aasta I kvartalis, mil liikmeteks astusid Feministeerium ning Rohetiiger.

Ugandas seob Mondot suurepärase **koostöö Haridus- ja Spordiministeeriumi õpetaja-hariduse ja koolituse osakonnaga**. Ukrainas on Mondo sõlminud **koostöömemorandumi Ukraina Haridusministeeriumiga**.

2023. aastal olid Mondo suurimad toetajad Eesti riik Eesti Välisministeeriumi, ESTDEVi ja Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaudu, Euroopa Komisjon ning ÜRO allorganisatsioonid UNHCR ja OCHA.

KOMMUNIKATSIOON ORGANISATSIOONI VAATEST

Ukraina abistamise kontekstis kerkisid 2023. aasta esimeses pooles avalikkuses üles küsimused erinevate organisatsioonide annetuste sihipärase kasutamise kohta. Kommunikatsioonis on Mondo läbi aastate olnud võimalikult läbipaistev. Kuna usaldusväärsus, jälgitavus ja läbipaistvus on annetuste kogumisel ja abivajajatele suunamisel kriitiliselt oluline, siis oli ainumõeldav avalikkusele ka organisatsiooni köögipoolt tutvustada ja annetuste kogumisega seotud protsesse selgitada.

Usaldusväärsus ja läbipaistvus on humanitaarabi ja arengukoostöö maailmas erakordselt olulised. Moodustab ju märkimisväärse osa meie tööst annetuste kogumine ja sihipärane ja mõjus kasutamine. Annetustega seotud haldus- ja tööjõukuludes ei ole midagi enneolematut ega salapärast, kuid seda on oluline nii avalikkuses kui organisatsiooni kanalites arusaadavalt ja läbipaistvalt välja tuua. Mondo kasutas aktiivselt võimalusi anda kommentaare nii tele-kui raadiosaadetes ning kirjutavas meedias.

TUNNUSTUSED

Siseminister Lauri Läänemets andis **aasta kodaniku tiitli Mondo juhatuse liikmele Triinu Ossinovskile** töö eest Ukraina abistamisel. Lisaks said kodanikupäeva aumärgi 14 inimest, kes edendavad elu erinevates paikades üle kogu Eesti.

Aasta algatuse auhinnaga tunnustati algatust „Ukraina heaks!“, mis on Mondo, Eesti Pagulasabi ja Ukraina Kultuurikeskuse ühine algatus Ukraina abistamiseks. 2022. aasta välja-paistvamad kodanikuühiskonna tegijad valiti enam kui 800 esitatud kandidaadi seast ja neid tunnustati seitsmes kategoorias: aasta vabatahtlikud, vabatahtlike kaasajad, vabatahtlikku tegevust edendanud ettevõtte, aasta ettevõtte, aasta tegu, aasta missiooniinimene ja aasta algatus.

2023. aastal tunnustati ka algatust Mondo Ukraina Akadeemia, mis toetab Eestisse elama asunud Ukraina õpetajate kohanemist ja maailmahariduslike pädevuste arendamist (vt ülal). Pälvisime tegevuste eest Kultuuriministeeriumi **„Aasta sillalooja“ auhinna**, samuti ka Haridus- ja Teadusministeeriumi **aasta haridusteo nominatsiooni**.

Mondo pälvis **Fairtrade@Work tunnustuse** koos viie Eesti ja kolme Läti-Leedu organisatsiooniga. Fairtrade@Work rahvusvaheline tunnustus on ettevõtetele, organisatsioonidele ja tiimidele, kes on valinud oma kohvinurgas juua õiglase kaubanduse e. Fairtrade märgisega kohvi. Õiglase kohvi pakkumisega toetatavad meie töökohad kohvi kasvatavat väikefarmerit ja seisavad tarneahela teises otsas laste- ja inimõiguste,

Mondo Maailmakooli loodud Kliimakooli kaardimäng võitis keskkonnasõbralike haridustegude konkursil tiitli **Õppematerjali Keskkonnakäpp 2023**. Tunnustuse andis üle kliimaminister Kristen Michal. Kliimakooli kaardimäng on loodud koostöös Rootsi Chalmersi Tehnikaülikooli teadlastega ning see avab mänguliselt kliimamuutuste eri aspekte.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	728 087	517 552	
Nõuded ja ettemaksed	268 913	512 075	2
Kokku käibevarad	997 000	1 029 627	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	2 500	2 500	3
Nõuded ja ettemaksed	2 880	2 880	2
Kokku põhivarad	5 380	5 380	
Kokku varad	1 002 380	1 035 007	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	41 765	41 169	4
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	674 780	758 541	5
Kokku lühiajalised kohustised	716 545	799 710	
Kokku kohustised	716 545	799 710	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	235 297	188 977	
Aruandeaasta tulem	50 538	46 320	
Kokku netovara	285 835	235 297	
Kokku kohustised ja netovara	1 002 380	1 035 007	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	125	125	
Annetused ja toetused	2 657 854	3 904 524	6
Tulu ettevõtlusest	15 440	9 319	7
Muud tulud	31 057	17 216	8
Kokku tulud	2 704 476	3 931 184	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-2 183 385	-2 031 908	9
Jagatud annetused ja toetused	-380 003	-1 792 492	10
Mitmesugused tegevuskulud	-82 865	-60 642	11
Kokku kulud	-2 646 253	-3 885 042	
Põhitegevuse tulem	58 223	46 142	
Muud finantstulud ja -kulud	-7 685	178	
Aruandeaasta tulem	50 538	46 320	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022
Rahavood põhitegevusest		
Liikmetelt laekunud tasud	125	125
Laekunud annetused ja toetused	3 435 730	3 752 261
Laekumised kaupade müügist ja teenuste osutamisest	46 914	21 590
Väljamaksed annetusteks ja toetusteks	-1 765 257	-2 903 964
Väljamaksed tarnijatele kaupade ja teenuste eest	-673 341	-927 619
Väljamaksed töötajatele	-825 950	-763 843
Laekunud intressid	94	178
Kokku rahavood põhitegevusest	218 315	-821 272
Kokku rahavood	218 315	-821 272
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	517 552	1 338 824
Raha ja raha ekvivalentide muutus	218 315	-821 272
Valuutakursside muutuste mõju	-7 780	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	728 087	517 552

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2021	188 977	188 977
Aruandeaasta tulem	46 320	46 320
31.12.2022	235 297	235 297
Aruandeaasta tulem	50 538	50 538
31.12.2023	285 835	285 835

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Mondo on 21.11.2007 Eesti Vabariigi asutatud mittetulundusühing. Käesolev aruanne on koostatud perioodi 01.01.2023-31.12.2023 kohta.

Raamatupidamise aruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna Poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

MTÜ Mondo ei ole koostanud konsolideeritud majandusaasta aruannet, kuna konsolideeritud näitajad ei ületa raamatupidamise seadusega kehtestatud väikese konsolideerimisgrupi tingimusi.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

2022. a raamatupidamise aastaaruandes oli tulemiaruanDES kajastatud tulu ettevõtlusest koosseisus kogu tulu, mis ei olnud annetused ega toetused. Käesolevas aruandes kajastatakse tulemiaruanDES eraldi kirjel tulu ettevõtlusest ja muud tulud, seetõttu korrigeeriti 2022. a esitusviisi.

Lisarea nimetus	31.12.2022	Muutus	31.12.2022
Tulu ettevõtlusest	26 535	-17 216	9 319
Muud tulud	0	17 216	17 216

Raha

Raha ja pangakontodena kajastatakse rahalisi vahendeid pangas arvelduskontol.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutas toimunud tehingud on esitatud eurodes, kasutades tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga vastava valuuta ametlikku noteeringut. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruanDES perioodi tulu ja kuluna.

Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised on aruandekuupäeva seisuga hinnatud ümber eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Riikide osas, mille kohta Euroopa Keskpank valuutakurssi ei avalikusta, kasutatakse nende riikide keskpankade poolt avalikustatud valuutakurssi.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

2016. aastal asutas MTÜ Mondo tütarettevõtte Mondo Crafts OÜ algkapitaliga 2500 EUR. Investeeritud summa on arvestatud nominaalväärtuses. Tütarettevõtte on ettevõtte, mille üle emaettevõtte omab valitsevat mõju. Üldjuhul eeldatakse valitseva mõju olemasolu, kui emaettevõtte omab otseselt või kaudselt (teiste tütarettevõtete kaudu) kokku üle poolte tütarettevõtete hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Ettevõtte bilansis kajastatakse tütarettevõtjate osad pikaajaliste finantsinvesteeringutena soetusmaksumuse meetodil.

Nõuded ja ettemaksed

a) Nõuded liikmetelt saadavate tasude osas

Nõudeid liikmemaksude ja muude liikmetelt saadavate tasude osas kajastatakse lähtudes nende laekumise tõenäosusest. Bilansis kajastatakse üksnes neid nõudeid liikmetelt saadavate tasude osas, mille laekumine on praktiliselt kindel. Ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid bilansis ei kajastata.

b) Nõuded osutatud teenuste eest

Nõudeid müüdud kaupade ja osutatud teenuste eest hinnatakse lähtudes tõenäoliselt laekuvatest summadest.

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised varade omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina. Kasutusrendi maksed rentnikuna kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad tarnijatele, viitvõlad ning muud võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetamismaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Annetused ja toetused**a) Sihtotstarbelised finantseeringud**

Saadud rahadest finantseeritakse finantseerija poolt etteantud projekti või konkreetset tegevust. Saadud rahad võetakse bilanssi kohustusena (ettemaksuna) üles ja tuludesse kantakse samas summas, mis on sama projekti kulud aruandeperoodil või lähtuvalt projekti elluviimise mahust. Finantseeritud tegevuse lõppedes on ühingul reeglina kohustus rahastajale esitada finantsaruanne. Kasutamata jääv sihtfinantseeringu summa reeglina tagastatakse. Juhul kui sihtfinantseeringu raames teostatavad kulutused leiavad aset projekti abikõlblikkuse perioodil ning vastavad abikõlblikkuse reeglitele, kuid nende kulude katteks ei ole rahastajalt veel rahalisi vahendeid laekunud, kajastatakse need projekti kuludena antud perioodil ning kantakse tulusse sama summa ulatuses, lähtudes tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Sama summa ulatuses kajastatakse nõuet rahastaja vastu. Sihtotstarbelised annetused ja toetused (sh mitterahalised annetused ja toetused) kajastatakse lähtudes juhendis RTJ 12 kirjeldatud sihtfinantseerimise arvestuse põhimõtetest (s.o kajastatakse tuluna siis kui annetus/toetus muutub sissenõutavaks ja annetuse/toetusega kaasnevad tingimused on täidetud).

b) Mittesihtotstarbelised tasud ja annetused

Mittesihtotstarbelised tasud ühingu liikmetelt on liikmemaksud ja asutajaliikmete ühekordsed sissemaksed. Mittesihtotstarbelisi tasusid kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on tasutud. Tasusid ei kajastata tuluna enne, kui laekumine on praktiliselt kindel.

c) MTÜ Mondo on annetuste vahendaja.

Annetusi kajastatakse kui sihtotstarbelisi ja nende üle peetakse eraldi arvestust. Annetusi eraisikutelt ja firmadelt kajastatakse kassapõhiselt ja makseid annetuste saajatele samuti.

Kui MTÜ Mondo on projektis juhtpartner, siis kajastatakse saadud toetusena tuludes MTÜ Mondo osa projekti eelarvest ning ülejäänud osa toetusest, mis kuulub projektipartneritele, tulemiaruanDES ei kajastata.

Kulud**a) Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud**

Sihtotstarbeliselt finantseeritavate projektide otsesed kulud on selliste projektidega otseselt seotud kulud, mida finantseeritakse kas sihtotstarbeliselt ühingu liikmetelt saadud tasudega või muude sihtotstarbeliste annetuste ja toetustega.

b) Mitmesugused tegevuskulud

Mitmesugused tegevuskulud on administratiivsetel ja muudel eesmärkidel tehtud tegevuskulud (raamatupidamisteenuste kulud, uuringute ja konsultatsioonide kulud, bürookulud, infotehnoloogia kulud, telekommunikatsioonikulud, lähetused- ja koolituskulud, infoteenuste, avalike suhete ja meediakulud, liitute liikmemaksud, ebatõenäoliste nõuete allahindluskulu jne.)

c) Tööjõukulud

Tööjõukulude kontodele kirjendatakse põhitegevuse tööjõukulud koos maksudega.

d) Muud kulud

Muude kuludena kajastatakse muid ebaregulaarselt tekkivaid kulusid.

Sihtotstarbeliste kuludena kajastatakse ka partneritele makstud lepingulised toetused vastavalt lepinguliste väljamaksetele.

Seotud osapooled

Ettevõtte loeb osapooli seotuks juhul, kui üks osapool omab kas kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole äriliste otsustele. MTÜ käsitleb seotud osapooltena:

- tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- eelmises lõikes kirjeldatud isikute lähedasi pereliikmeid ja nendega seotud äriühinguid.
- tütarettevõtet

Lisa 2 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	1 336	1 336		
Ostjatelt laekumata arved	1 336	1 336		
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	487	487		
Muud nõuded	266 280	266 280		5
Viitlaekumised	266 280	266 280		
Ettemaksed	2 880		2 880	
Tulevaste perioodide kulud	2 880		2 880	
Muud viitvõlad	810	810		
Kokku nõuded ja ettemaksed	271 793	268 913	2 880	

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	5 474	5 474		
Ostjatelt laekumata arved	5 474	5 474		
Muud nõuded	506 543	506 543		5
Viitlaekumised	506 543	506 543		
Ettemaksed	2 938	58	2 880	
Tulevaste perioodide kulud	2 938	58	2 880	
Kokku nõuded ja ettemaksed	514 955	512 075	2 880	

Lisa 3 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon					
Tütarettevõtja registrikood	Tütarettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osalus määr (%)	
				31.12.2022	31.12.2023
14157633	Mondo Crafts OÜ	Eesti	Muu jaemüük väljaspool kauplusi, kioskeid ja turge	100	100

Tütarettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon:		
Tütarettevõtja nimetus	31.12.2022	31.12.2023
Mondo Crafts OÜ	2 500	2 500
Kokku tütarettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	2 500	2 500

Lisa 4 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	23 841	23 841
Võlad töövõtjatele	17 437	17 437
Muud võlad	487	487
Muud viitvõlad	487	487
Kokku võlad ja ettemaksed	41 765	41 765
	31.12.2022	12 kuu jooksul
Võlad tarnijatele	25 550	25 550
Võlad töövõtjatele	11 842	11 842
Maksuvõlad	1 330	1 330
Muud viitvõlad	2 447	2 447
Kokku võlad ja ettemaksed	41 169	41 169

Lisa 5 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2021		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2022	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Active Citizens Fund	-5 302	0	5 328	-26	0	0
Anna Lindh Foundation	-8 137	0	14 418	-3 491	0	2 790
Eesti Vabariigi Välisministeerium	-15 361	407 865	673 725	-1 114 357	-196 574	148 446
Euroopa Komisjon	0	415 529	122 115	-546 142	-45 697	37 199
Euroopa Komisjon (Erasmus +)	0	254 611	7 459	-243 875	0	18 195
Keskkonnainvesteeringute Keskus	-38 332	0	0	-57 440	-95 772	0
Muud	-2 265	1 512	61 069	-51 784	-5 127	13 659
Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital	-1 000	0	1 000		0	0
Sihtotstarbelised annetused	0	7 863	2 356 472	-1 855 318	0	509 017
Fairtrade Finland	0	11 747	0	-1 878	0	9 869
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-70 397	1 099 127	3 241 586	-3 874 311	-343 170	739 175
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-70 397	1 099 127	3 241 586	-3 874 311	-343 170	739 175

	31.12.2022		Laekunud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2023	
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks						
Eesti Vabariigi Välisministeerium	-196 574	148 446	1 265 082	-1 160 225	-33 549	90 278
Euroopa Komisjon	-45 697	37 199	414 516	-317 695	-51 768	140 091
Euroopa Komisjon (Erasmus +)	0	18 195	0	-18 195	0	0
US Embassy Estonia	0	0	163 403	-21 393	0	142 010
Keskkonnainvesteeringute Keskus	-95 772	0	146 818	-68 562	-26 403	8 887
Muud	-5 127	13 659	78 361	-66 785	-8 487	28 595
Sihtotstarbelised annetused	0	509 017	443 306	-696 124	0	256 199
Ühinenud Rahvaste Organisatsioon	0	0	129 046	-272 433	-143 387	0
Fairtrade Finland	0	9 869	3 000	-7 712	-498	5 655
Anna Lindh Foundation	0	2 790	5 637	-7 550	-2 188	3 065
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-343 170	739 175	2 649 169	-2 636 674	-266 280	674 780
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	-343 170	739 175	2 649 169	-2 636 674	-266 280	674 780

MTÜ Mondo on allolevate projektide juhtpartner. Kuna tegu ei ole Mondo tuluga, ei ole järgnevaid summasid ülalolevas tabelis näidatud, kuid kohustused projektipartnerite ees on samuti kajastatud bilansikirjel „Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused“ ja nõuded bilansikirjel „Nõuded ja ettemaksed“ viitlaekumiste koosseisus.

- "Sustainable Development through Humanitarian Aid Volunteers 2", mille raames on 2023. aasta lõpuks kohustusi 0 euro väärtuses (31.12.22: 18616 euro)

- "I Am European", mille raames on 2023. aasta lõpuks kohustusi 0 euro väärtuses (31.12.22: 752 euro)

"Sustainable Development through Humanitarian Aid Volunteers 3", mille raames on 2023. aasta lõpuks kohustusi 0 euro väärtuses (31.12.22: 164573 euro)

Lisa 6 Annetused ja toetused

(eurodes)

	2023	2022
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	1 940 548	2 018 994
Mittesihtotsatabelised annetused ja toetused	21 182	30 213
Annetused	696 124	1 855 317
Kokku annetused ja toetused	2 657 854	3 904 524

Rahalised ja mitterahalised annetused		
	2023	2022
Rahaline annetus	717 306	1 885 530
Kokku annetused ja toetused	717 306	1 885 530

Eesti riik toetas Mondot 2023. aastal 27 rahastusega (2022. aastal 27 rahastusega.)

Mondo rahastusallikad 2023:

Eesti riik: 1230453 eurot (2022 - 1171798 eurot)

Euroopa Komisjon: 335891 eurot (2022 - 790017 eurot)

USA saatkond Eestis: 21393 eurot (2022 - 0 eurot)

Ühinenud Rahvaste Organisatsioon: 272433 eurot (2022 - 0 eurot)

Annetused: 717306 eurot (2022 - 1885530 eurot)

Muu: 80378 eurot (2022 - 57178 eurot)

Lisa 7 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2023	2022
Tulu kauba müügist	9 881	7 648
Tulu teenuste müügist	5 559	1 671
Kokku tulu ettevõtlusest	15 440	9 319

Lisa 8 Muud tulud

(eurodes)

	2023	2022
Tulu koolitustest	27 323	17 216
Muud	3 734	0
Kokku muud tulud	31 057	17 216

Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Üür ja rent	26 809	27 467	
Mitmesugused bürookulud	65 981	164 810	
Lähetuskulud	87 543	126 838	
Tööjõukulud	829 728	769 255	12
Projektide kulud	172 764	240 683	
Ostetud teenused	224 772	331 886	
Panga teenustasud	2 078	1 760	
Partneritele lepingu alusel edastatud rahad	766 792	368 377	
Muud	6 918	832	
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	2 183 385	2 031 908	

Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused (eurodes)

	2023	2022
Ukraina	317 857	1 760 241
Afganistan	4 020	3 712
Birma	7 344	0
Ghana	12 563	5 521
Gruusia	0	3 000
Jeemen	0	2 000
Keenia	10 059	13 531
Türgi-Süüria maavärin	22 040	0
Uganda	6 120	4 487
Kokku jagatud annetused ja toetused	380 003	1 792 492

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud (eurodes)

	2023	2022
Üür ja rent	16 746	7 210
Mitmesugused bürookulud	17 011	11 994
Lähetuskulud	5 907	6 080
Koolituskulud	0	466
Kulud kaupadele	5 745	5 814
Panga teenustasud	2 645	2 536
Muud	34 811	26 542
Kokku mitmesugused tegevuskulud	82 865	60 642

Lisa 12 Tööjõukulud (eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	607 555	568 756
Sotsiaalmaksud	214 730	196 537
Puhkusereserv	7 443	3 962
Kokku tööjõukulud	829 728	769 255
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	21	22

Tööleping: 17 (2022: 17)

Töövõtuleping: 1 (2022:2)

Juhatuse liikme leping ja tööleping: 3 (2022: 3)

Lisa 13 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2023	31.12.2022
Füüsilisest isikust liikmete arv	9	8

OSTETUD	2023	2022
	Kaubad	Kaubad
Tütarettevõtjad	434	369
Kokku ostetud	434	369

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	68 860	74 859

MTÜ Mondo liikmete tehtud annetused MTÜ Mondole on 103 eurot 2023 aastal (2022 - 623 eurot)

Lisa 14 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Mondo MTÜ alustas järgmiste projektidega ja/või allkirjastas järgnevad lepingud aastal 2024 (10.05.2024 seisuga):

1. Bridges of Belonging: refugee inclusion through language learning, art therapy and integration events - 01.01.2024-31.12.2024 - €125,426.96 - UNHCR
2. Süüria pagulasnaiste, -laste ja -noorte iseseisva toimetuleku toetamine Liibanonis ja Türgis digipädevuste ja ettevõtluse koolituste kaudu - 01.02.2024 - 31.01.2025 - €75,000.00 - EstDev
3. NOPLANETB: Bridging science and society to foster inclusive transition strategies - €403,559.00 - Euroopa Komisjon
4. Üldpädevuste, eelistatuna digi- ja roheoskuste arengu toetamine kooskõlas riiklike õppekavadega üldhariduskoolides aastatel 2022-2024 (UNESCO võrgustiku tegevused) 2024 - 01.01.2024-31.12.2024 - €19,000.00 - Haridus- ja Teadusministeerium
5. ÜRO matke korraldamine ja läbiviimine UNESCO ühendkoolide võrgustikus 2024. aastal - 01.02.2024-31.12.2024 - €10,000.00 - Välisministeerium
6. ÜRO matke korraldamine ja läbiviimine 2024. aastal - 28.02.2024-15.06.2024 - €14,000.00 - Briti Nõukogu
7. Veebipolitsei teenuse väljatöötamise esimene faas Gruusias - 01.03.2024-31.12.2024 - €60,203.00 - EstDev
8. Clanbeati lahenduse piloteerimine Žõtomõri oblastis kooliperede vaimse heaolu kaardistamiseks ja toetamiseks - 01.03.2024-31.12.2024 - €141,275.00 - EstDev
9. Hariduse kvaliteedi parandamine läbi õpetajate ja kohalike ametnike digipädevuste kasvatamise Žõtomõri ja Tšernihivi oblastites - 01.03.2024-31.12.2025 - €305,445.00 - EstDev
10. Vaimse tervise ning laste haridustee toetamine Ukrainas läbi vaimse tervise diagnostika ja konsultatsioonide osutamise ning järelõppe suvelaagrite korraldamisele Zaporizžja oblasti lastele - 01.05.2024-31.12.2024 - €303,752.00 - Välisministeerium
11. Keenia ja Uganda haridussüsteemi toetamine riigikoolide haridustöötajate digioskuste arendamise kaudu - 01.04.2024-31.03.2025 - €107,335.00 - EstDev
12. Kasvatades maailmakodanikke: teadlikkus ja pühendumine planeedi kestlikkusele - 01.07.2024-01.04.2025 - €30,000.00 - EstDev
13. Keskkonnaõigluse konverents - 01.10.2024-30.06.2025 - €74.265.00 - EstDev
14. Digipööre hariduses: institutsionaalselt juhitud uuenduste kaasloomine Uganda Vabariigi TTK-süsteemis - 01.08.2024-31.07.2025 - €40.840.00 (Mondo on projektpartner, mitte juhtpartner), EstDev

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 12.06.2024

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TRIINU OSSINOVSKI	Juhatuse liige	12.06.2024
MARIA SAKARIAS	Juhatuse liige	12.06.2024
MAARJA UULITS	Juhatuse liige	12.06.2024

Aruande üldkoosoleku kinnitamise staatus

Üldkoosoleku poolt kinnitatud

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ Mondo üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Mondo (ühing) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2023 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ühingu finantsseisundit seisuga 31.12.2023 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ühingu sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkeb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ühingu suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ühingu likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väaresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ühingu sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ühingu suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori

aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ühingu suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;

- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Kairi Luigelaht-Teder

Vandeaudiitori number 546

Audit & Consult OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 280

Telliskivi tn 60/1, Tallinn, Harju maakond, 10412

12.06.2024

Audiitorite digitaalallkirjad

MTÜ Mondo (registrikood: 80260583) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KAIRI LUIGELAHT-TEDER	Vandeaudiitor	12.06.2024

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muude mujal liigitamata organisatsioonide tegevus	94999	Jah